

Monakovski pogoji v Bordeauxu

Popolna in brezpogojna kapitulacija pred premirjem — Francija bo razorožena in zasadena do konca vojne — Francoska vlada na usodni seji, ki bo pogoje sprejela ali odklonila

BAZEL, 19. junija. STEFANI. HITLERJEV ODGOVOR MARŠALU PETAINU S MIROVNIMI POGOJI JE PRISPEL DAVI V BORDEAUX PREKO MADRIDA. FRANCOSKA VLADA SE JE Z VOJASKIMI POVELJNIKI TAKOJ SESTALA NA SEJO, DA SKLEPA O SPREJEMU HITLERJEVIH POGOJEV. ZMAGOVALEC ZAHTEVA POPOLNO IN BREZPOGOJNO KAPITULACIJO PREDEN BO PRISTAL NA PREMIRJE. GLAVNE ČRTE MIROVNIH POGOJEV SO PRIKLJUČENE ODGOVORU. FRANCIIA BO POPOLNOMA RAZOROŽENA IN DELOMA ZASEDENA DO KONCA EVROPSKE VOJNE.

VČERAJSNJI SESTANEK

MONAKOVO, 19. junija. DNB. Vodja in državni kancelar Hitler je prispel včeraj v Monakovo, kjer se je sestal z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem, ki je prispel sem s posebnim vlakom ob 15. uri. Posvetovanja med vodjem in ducejem so trajala nad dve uri.

NEKJE V NEMČIJI, 19. junija. Stefani. Hitler se e vrnil iz Monakovega v svoj glavni stan.

SAMO ŠE MONAKOVO

LONDON, 19. junija. Reuter. Nemški mirovni pogoji, o katerih sta se včeraj posvetovala vodja rajha in italijanski ministrski predsednik v Monakovem, še niso znani. Ni znano, ali so bili francoski vladi že sploh sporočeni. Če so bili sporočeni, pa se o njih vsebini ni moglo do-

stati. Včeraj je italijanski radio poudarjal, da bo Franciji ob strani Italije in Nemčije mnogo bolje, kakor ob strani Anglije, četudi bi bila Francija sprejela ponudbo o medsebojni uniji. Nemški radio pa je poudarjal, pod kakšnimi poniževalnimi pogoji je bil sklenjen mir v Versaillesu. Speaker ga je imenoval »nemir v Versaillesu« in dodal, da so vojni hujskači na zahodu izdali geslo: Nikoli več Monakovo! Toda odsej se bo glasilo geslo: Samo še Monakovo!

NEMŠKI KOMENTARJI

BERLIN, 19. junija. DNB. Nemški listi posvečajo največjo pažnjo včerajšnjemu sestanku Hitlerja z Mussolinijem. Naglašajo, da se operacije v Franciji nadaljujejo, ker še ni ne kapitulacije ne premirja. Francoska vojska je popolnoma zlomljena. Nemčija ni pozabila na vse, kar je

občutila v preteklosti proti svojemu obstoju in časti. Narod ne more pozabiti ponižanj, ki jih je moral prenesti. Tudi proti njemu so bili brez milosti oni, ki zdaj apelirajo na velikodušnost.

GLASOVI ITALIJANSKIH LISTOV

RIM, 19. un. DNB. Vsi italijanski listi nišejo o sestanku Hitlerja z Mussolinijem. Pod naslovom: »Zmaga ideje« piše »Messaggero«: Prva faza vojne se je končala z veliko zmago velesil osi nad državami, ki so hotele vojno in so se nanjo dolgo pripravljale, a se končava drugače, kakor so se mislile. Francija prosi za premirje, ki pa bo sprejeto tedaj, kadar bodo osvoje ni vsi oni pogoji, ki sta jih stavila Hitler in Mussolini že v Monakovem. Brez dvoma je, da gremo nasproti novi Evropi, ki bo osvobodena nemira, naspro-

ti Evropi, ki bo odvarila trajen mir ter popolno politično, gospodarsko in moralno ravnotežje v sodelovanju vseh evropskih narodov. Evropa bo končno dobila svoje edinstvo, brez katerega ni zahodne civilizacije, osnovane na načelih in moralnih vrednotah. Danes se šele vidi ogromen značaj idej, ki so ustvarile nacionalno enakopravnost v Italiji in Nemčiji.

BOJI SE BOJUJEJO DALJE

NEW YORK, 19. junija. United Press. V pričakovanju Hitlerjevih pogojev se bori francoska vojska naprej. Včeraj je generalisim Waygand izdal povelje, v katerem e rčeno, naj prebivalstvo in vojska pazi na vojne trike. Nemci so poizkušali ponekod z belimi zastavami brez boja napredovati. Dokler Francija ne sprejme pogojev za mir, bo bitko nadaljevala.

Prvi večji napad na Anglijo

V pretekli noči so nemška letala prvič v večjem obsegu bombardirala angleško ozemlje — V pričakovanju pričetka bitke za Anglijo, ki je sklenila voditi vojno dalje do konca

LONDON, 19. junija. Reuter. Angleško letalsko ministrstvo je davi ob 7. uri izdalo sledeči komunike: Komaj par ur za tem, ko je ministrski predsednik Churchill v svojem govoru, ki ga je imel sinoči ob 21. uri po radiu na angleški narod, pripravil javnost na bližnjo možnost množestvenih letalskih napadov nemških letal na Anglijo, so nemška letala v resnici izvedla prvi veliki letalski napad na Anglijo. Sovražna letala so danes ponoči izvršila najboljše napad doslej. Nemški zračni napad je trajal 4 ure in je bil dan alarm v 9 grofijah, zlasti v East Angliji, Hincolinshiru in Yorkshire-u. V nekem kraju so bombe razrušile celo vrsto hiš. 11 ljudi je bilo ubitih 14 pa ranjenih. Takoj je stopilo v akcijo protiletalsko topništvo ter lovski letala. Sestreljenih je bilo 7 nemških letal. — Škode na vojaških objektih ni bilo nobene.

LONDON, 19. unija. Reuter. Letalski maršal Giubert je sinoči takoj za Churchillovim govorom svarilne besede ministrskega predsednika še podčrtal rekoč, da bodo Nemci verjetno že v par dneh, ko zberejo svoje zračne sile iz Francije, izvršili zračne napade v velikem stilu na Anglijo. V začetku bo verjetno precej žrtev, kar pa naj ljudi ne oplašijo, kajti je že tako, da lastne žrive ljudi izučijo, da se bodo znali bolje varovati. Razen tega pa naj zaupajo v močno protiletalsko obrambo in v številčno moč lastnih obrambnih letal. »Zavisi pa od vas, da bodo Nemci imeli čim manj koristi od svojih napadov,« je zaključil maršal.

LONDON, 19. jun. Reuter. Po Churchillovem govoru je duh vsega naroda ob njegovi strani. Vrgel bo rokavico sovražniku, ki naj se pomeri z Angleži. »Daily Mail« zahteva splošno mobilizacijo naroda. Vsak poedinec naj zavzame svoje mesto.

Upor dveh francoskih generalov

General de Gaulle je iz Londona napovedal nadaljevanje vojskovanja, dela francoskih čet pod njegovim poveljstvom — Tudi general Mittelhauser za nadaljevanje vojne — Mogoče je tudi, da se upreta mornarica in letalstvo?

LONDON, 19. junija. Reuter. Francoski general de Gaulle je spregovoril sinoči na angleškem radiu in izdal oklic za zbiranje nove francoske armade na angleških tleh. Dejal je m. dr.: Vladi Reynauda je sledila vojaška vlada francoskih generalov stare šole. Ta je na usta svojega predsednika izjavila, da je francoska vojska poražena in da zato prosi za mirovne pogoje. Jaz pa vam pravim, da francoska armada ni poražena! Mi smo še vedno močni na kopnem, zlasti pa na morju in v zraku. Francoski generali, ki so zastopani v vladi, so se dali prestrašiti po trenutnih uspehih močne nemške vojne tehnike. Toda to še ni povod za prenehanje odpora, kajti trenutno močnemu nemškemu orožju je mogoče postaviti nasproti že v bližnji bodočnosti še močnejše, prav tako orožje. Francija še ni izgubljena! Mi nismo sami. Ob strani stoji ves britanski imperij in na razpolago so nam vedno bolj naraščajoče ogromne materialne vojaške dobave USA.

Sedanja vojna ni vojna za osvajevanje francoskega ozemlja ali ozemelj sploh. Sedanja vojna je svetovna vojna, v kateri posamezna ozemlja ne igrajo več bistvene važnosti. In ta vojna bo izvojevana z najmodernejšimi tehničnimi sredstvi, ki bodo končno na razpolago le nam! Zato pozivam vse Francoze, ki so na tleh britanskega imperija ali, ki bodo na tla prišli, naj se nemudoma zgledajo pri meni! Poleg vojakov, naj se zgledajo predvsem tehnične čete in vojno industrijski delavci. Naj se zgodi kar koli, čast francoskega orožja bo zopet zasvetilale!

LONDON, 19. junija. Reuter. Poveljnik francoske vojske sile na Blížnjem vzhodu, general Mittelhauser, je včeraj izdal sledeče vojne povelje: Vojaki! Vojna se nadaljuje tako na zemlji kakor na morju in v zraku.

BERN, 19. junija. Ag. Suisse. Splošna napetost je usmerjena na rezultate monakovskega sestanka, od katerega bo zavi-

sela bodočnost Francije. Prevladuje vtis, da francoska armada deloma ne sledi več poveljem francoskega vrhovnega poveljstva. Vedno večji deli se priključujejo komandi in zadržanju francoskega brodograjskega letalstva.

Splošna obveznost v Ameriki

WASHINGTON, 19. jun. Reuter. Prezident Roosevelt je včeraj podpisal predlog, da se uvede v USA splošna vojna obveznost za moške in ženske. Prezident je pripomnil, da je treba razumeti to vojno obveznost v najširšem smislu. Tikala se bo vsake službe, ki bo važna za splošno obrambo. Žene bodo zaposlene zlasti v vojni industriji. Vsak deček bo s 16 letom moral opraviti enoletno predvojaško službo. Zakonski predlog bo v kongresu vložen prihodnji teden.

javi novinarjem je predsednik Roosevelt naglasil, da bo morala vsaka služba v vojski biti za vse mladince brez razlike stanov enako stroga. Ko sem pred dnevi hvalil uvodni članek nekakega lista, ki je priporočal uvedbo vojaške obvezne službe, sem mislil pri tem na vojno obveznost v širšem pomenu te besede, na izvežbanje ljudi, ki delajo po tovarnah za oborožitev ter obče koristnih komunikacijah in ustanovah. Kasneje bo moralo priti do vojaške službe, ki bi vzgajala neke vrste disciplino med mladenci. Vežbanje bi trajalo po predsednikovem mnenju leto dni.

WASHINGTON, 19. jun. Reuter. V iz-

Anglija bo vojno nadaljevala

Včeraj je angleški ministrski predsednik Winston Churchill podal historiat bojev za Francijo in obrazložil vzroke poraza — Obenem je napovedal, da se bo angleški imperij bojeval dalje, če bo treba tudi sam

LONDON, 19. junija. Reuter. Včeraj popoldne je imel v spodnji zbornici govor ministrski predsednik Churchill, ki je uvodoma poročal o napakah francoskega vojnega vodstva v Belgiji. Dejal je, da je vrhovno poveljstvo storilo prvo napako, ko ni pravočasno umaknilo vojske iz Belgije kadar je videlo, da je fronta pri Sedanu prebita. V tem primeru bi imelo na razpolago nadaljnjih 25 najboljših in najmoderneje opremljenih angleških in francoskih divizij. Te divizije bi bile bitko za Francijo lahko drugače odločile. Toda sedaj ni čas ne za rekrutacije vojaškega ne političnega značaja, ne glede na Francijo ne glede na Anglijo doma, kajti prepričani ne le ne bi nič koristili, ampak slabili odporno moč.

Že pred dvema tednoma sem dejal, je nadaljeval Churchill, da bomo vojno nadaljevali, pa naj bi se zgodilo karkoli. Ta sklep velja tudi po izgubljeni bitki za Francijo. Zadnje dni nam je uspelo prepeljati iz Francije sedem osmin naših čet, ki so se tam še vojskovale, t. j. 350 tisoč mož z vso opremo in vsem orožjem. Nekateri naši oddelki so pa tam še v boju. Sedaj imamo v Angliji 1 milijon in 250 tisoč vojakov ter pol milijona državne obrambe. Vrše se novi vpoklici in vežbanje čet. Več orožja je še na poti. V Angliji so dalje tudi čete iz dominionov.

Zakaj te velike sile niso bile udeležene v Franciji? Zato ker je bilo samo 12 naših divizij tako opremljenih, da so lahko služile za ekspedicijsko armado. To število pa je bilo ono, ki ga je Francija sama zahtevala od začetka in se z njim zadovoljila. Bitko za Francijo so odločili drugi momenti, in ne pomanjkanje vojaštva. Pred vsem nemška ogromna premoč v motorizaciji in letalstvu. Mi smo to nesorazmerje sil popravljali stalno, in sedaj je naš položaj glede lovskih letal boljši, kakor je bil kdajkoli, bombnikov pa imajo Nemci še vedno več kakor mi. Zato se moramo pripraviti na možnost letalskim bombnim napadom na Anglijo, ki se lahko prično takoj. Upam, da bomo tedaj pokazali vse sposobnosti svoje rase.

Govoreč o možnosti direktnega nemškega napada na Anglijo, je Churchill dejal, da bi morali Nemci v ta namen prepeljati čez morje zelo velike sile. Razen tega bi morali stalno vzdrževati zvezo s temi silami. Toda Anglija ima še vedno svojo mornarico, dočim ima Nemčija samo nekaj večjih bojnih ladij, o katerih se ne izplača govoriti. Angleška pomorska sila seveda ne more popolnoma preprečiti, da ne bi v zaščiti noči in megli prišlo v Anglijo nekaj manjših nemških bojnih oddelkov. Toda ti ne bi predstavljali nobene nevarnosti. Ako bi hoteli Nemci prepeljati v Anglijo samo 5 divizij, bi za to potrebovali 200 do 250 ladij. Toda tudi njihova pot ne bi bila lahka. Če pa je naš sovražnik pogumen, zvit in iznajdljiv, moramo biti taki tudi mi. Naše sile ob Kanalu so velike.

Obstaja še možnost prihoda po zraku. Toda tudi po zraku ni mogoča nobena večja invazija, dokler ni naše letalstvo čisto zrušeno. Škoda je le, da že zdaj ne razpolagamo s tako letalsko silo, kakor Nemci. Toda naše letalstvo je po materialu in ljudih boljše, kar se je pokazalo v vseh bojih, kajti sovražne izgube so bile vedno mnogo večje kakor naše.

Ob koncu je Churchill govoril o tem, kakaj bo Anglija vojno nadaljevala ter dejal, da so po mnenju vseh strokovnjakov izgledi za vojevanje na strani Anglije dobri. Prav tako so za nadaljevanje vojne tudi vsi dominioni. Čeprav stojimo pred letalskimi napadi na Anglijo, bomo blokado lahko nadaljevali. Na razpolago so nam ogromni in stalni viri dobav bojnega materiala iz Zedinjenih držav in dominionov. Zagotovljen je tudi pritok letal in pilotov. Zato ni nobenega razloga za to, da bi mogli kakršni koli faktorji odločiti pred zimo boj proti nam. Razlogov za paniko in obup ni. Francija bo zaradi velike možnosti za bodočnost, ako vojne ne bo nadaljevala. Mi je ne moremo navediti obveznosti, ki jih ima iz naše zveze. Naj se pa zgodi karkoli, mi

ne bomo do nje izgubili čuta tovarištva. Sedaj bomo trpeli sami to, kar je doslej trpela Francija. Če Francija z nami nadaljuje vojno, bo z nami delila zmago in osvobodjeni bodo vsi oni narodi, ki so se postavili na našo stran: Čehi, Poljaki, Norvežani, Holandci in Belgijci.

Boj za Francijo je za nami. Pričela se bo bitka za Anglijo. Od izida te bitke bo

odvisna bodoča usoda našega življenja in našega imperija. Hitler ve, da nas mora premagati tu, v Angliji, ali pa izgubiti vojno.

POMEMBNI POUČENI

LONDON, 19. junija. Reuter. Zelo opazen je bil oni del obeh včerajšnjih Churchillovih govorov, s katerima se bavi z

razmerjem do Francije. Dejal je: »Ne vem, ali bodo Francija in njene prekomorske posesti boj nadaljevale. Francija bo vrgla v stran vse, kar ima in bo uničila svojo bodočnost, ako ne izpolni svojih pogodbeno prevzetih obveznosti (po katerih Francija ne sme brez predhodnega sporazuma z Anglijo skleniti separatnega miru, op. ur.). Naj bo temu kakor hoče, mi nismo v stani osvoboditi je od teh obveznosti. Davi ste mogli v časopisju zaznati o pripravljenosti Anglije, da podpre Francijo v njeni najtežji uri s tem, da ji je ponudila umlo. Kakršnakoli bo odločitev francoske vlade z ozirom na to ponudbo, mi ne bomo nikoli izgubili prijateljskih čustev do francoskega naroda.«

Nemško prodiranje

Po zadnjih vesteh je nemška vojska že prekoračila Loiro in stoji pred Lyonom — Francoske čete se ločeno še vedno upirajo

BAZEL, 19. junija. V TEKU DANAŠNJEGA DOPOLDNEVA SO NEMCI N APREDOVALI NA VSEH FRONTAH. PREKO 100.000 MOŽ JE ŽE PREKORAILO LOIRO. OGROMNE MNOŽICE NEMŠKE VOJSKE STOJI PRED LYONOM.

NEMŠKO VOJNO POROČILO

BERLIN, 19. junija. DNB. Vrhovno vojno poveljstvo je včeraj objavilo, da se razkroj francoske vojske pod nemškim pritiskom vedno hitreje nadaljuje. Nemške čete so na več krajih prekoračile reko Orno med Caenom in Le Mansom. Ob Loiri so predrle nad Orleansom do Neversa. Dalje so nagli oddelki zasedli francoski oboroževalni center Le Creuzot in Belfort. Trdnjava Dijon je padla brez odpora, prav tako se vdala tudi trdnjava Metz. Predor skozi Maginotjevo črto južno od Saarbrückna se je razširil do prekopa med Renom in Marno. Ob gornjem Renu se nadaljuje prodiranje proti Vogeziom. Colmar je zavzet, ujetih je bilo znova nad 100.000 Francozov. — Zaplenjena je bila vsa oprema mnogih divizij in trdnjav. Letalstvo je nadaljevalo zasledovalne akcije. Posebno uspešni so bili napadi na vlake, natovorjene s streljivom in bencinom. V zrak so zleteli kar celi vlaki. Ob izlivu Loire je uspel najučinkovitejši napad na sovražne transportne ladje. Uničenih in poškodovanih je bilo več velikih ladij do 30.000 ton. Angleška letala so tekom noči znova bombardirala kraje v severni in zahodni Nemčiji. Sovražnik je izgubil 5 letal, mi eno.

FRANCOSK AVOJNA POROČILA

BORDEAUX, 19. junija. Francoska vlada je po radiu izdala v teku včerajšnjega popoldneva sledeče povelje svojim četam, ki so ga ponavljali še v teku noči: Vsem častnikom, podčastnikom in vojakom francoskih in zavezniških armad stavišmo do znanja, da Francija še ni položila orožja in da se boji nadaljujejo. Ni še nikakega premirja! Vsak mož na odrejenem mestu stori svojo dolžnost!

LONDON, 19. jun. Reuter. Francosko vojno poročilo javlja: Sovražnik je v močne mnavalu pritisnil na naše čete, ki branijo tla Normandije in Betanje. Prodrl je do Cherbourga in Rennesa. Južno od Chateauduna je prišlo do hudih bojov. Med Orleansom in Neversom se je sovražnik polastil več mostobranov čez Loiro. Med Loiro in Vogezi predira sovražnik dalje k Juli. V Alzaciji in Loreni se bitke nadaljujejo, naše čete zadržujejo sovražnika.

BORDEAUX, 19. junija. Havas. Silnočnji francoski vojni komunikacijski glas: Sovražnikove predhodnice so včeraj prodrlje v Bretagno. Dosegle so Cherbourg in Rennes. Center francoskih armad je prizadel sovražniku ob priliki njegovega prekoračevanja reke Loire velike izgube. Vzhodno odtod se je nemško prodiranje pri Dijonu razdelilo v dva rokava, od katerih eden predira proti Neversu, drugi pa proti Besanconu in švicarski meji. — Severno odtod se je posrečilo delno obkroženim francoskim oddelkom v Maginotovi črti izvesti pregrupiranje danih naredb.

ŠVICARSE VESTI

BALE, 19. jun. Nemške čete so zasedle Cherbourg, dosegle so zaliv Mont Saint Michela, pristanišče Saint Malo in zaliv Saint Brioux. Ena kolona koraka k Brestu, ki je za Toulonom največja baza fran-

coske vojne mornarice. Velike nemške sile operirajo med Orleansom in Neversom. Maršal Petain še ni prejel odgovora na svojo mirovno ponudbo. Računajo, da bodo ostale v glavnih francoskih ozemljih do kraja vojne z Anglijo nemške in italijanske čete.

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA

LONDON, 19. jun. Reuter. Letasko ministrstvo je sinoči objavilo: Preteklo noč in davi so močne formacije angleškega letalstva izvršile bombne napade na Porurje, Porenje in nad severozapadno Nem-

Boji na italijanskih bojiščih

RIM, 19. junija. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je včeraj poročalo, da je bilo z uspehom bombardirano vojaško oporišče v Bizerti in izvršeni so bili napadi na Malto in Korziko. Podmornice so potopile dve petrolejski ladji. V Severni Afriki se nadaljujejo operacije ob libijski meji. I z Vzhodne Afrike so bili izvršeni letalski napadi na Sudan. Sovražnik je izgubil 4 letala. Sovražni letalski napadi niso povzročili znatnejše škode. Pač pa so sovražna letala znova napadla posamezne kraje v severni Italiji in poškodovala v Milanu nekaj stanovanjskih hiš ter neki samostan. Dva sta bila ubita in nekaj ljudi ranjenih. V Liguriji je protiletalska obramba sestrelila 4 sovražna letala.

LONDON, 19. junija. Reuter. V teku včerajšnjega napada italijanskih letal na Malto je bilo ubitih 37 ljudi. Od teh 10 žensk in 9 otrok izpod 16 let.

KAHIRA, 19. junija. Reuter. Včeraj so italijanska letala napadla 2 egiptski mesti

Tili Baraua in Buk-buk. Takoj za tem je egiptski kralj z letalom odletel v Kairo, nakar se je sestel kabinet na izredno sejo. Iz Alexandrije so evakuirali 50.000 ljudi. Angleško južnorodezijsko in južnoafriško letalstvo je bombardiralo včeraj italijanska oporišča v Tobruku, Barderi ter Negaleu. 8 sovražnih letal je bilo poškodovanih, 3 pa uničena.

MALTA, 19. junija. Reuter. Včeraj je RAF izvršila številne bombne napade na vojaške objekte v sev. italijanski nižini. Zlasti v Lombardiji. Letala so bombardirala Milan, Monzo ter še 2 druga vojaška važna kraja.

KAHIRA, 19. junija. Reuter. Južnoafriško in južno-rodezijsko vojni letalstvu sta bombardirala južno Abesinijo, zlasti Mas-sauo in Asmaro. Na kopnem so angleške čete ujele 600 sovražnikov, od teh 200 Italijanov, med njimi 1 inženirskega generala. Pri spopadu tankov so Angleži zajeli 7 sovražnih tankov.

Največja mornarica na svetu

WASHINGTON, 19. junija. Reuter. Poveljnik USA vojne mornarice admiral Stark je včeraj vložil nov zakonski predlog, po katerem zahteva naknaden kredit za vojno mornarico v višini 4 milijard dolarjev. S tem se ameriško brodogra-

veča za zahtevanih 23% za celih 70%. Zgrajenih bo v celem novih 250 vojnih ladij med njimi 8 novih superdreadnoughtov po 40.000 ton. S tem bodo USA imele največjo vojno mornarico na svetu.

Vesti brez podlage

BEograd, 19. jun. Avala. Uradno javljajo, da so se vesti, ki krožijo tudi v tujini o izpremembi vlade, brez kakršne koli podlage.

UMIK ANGLEŽEV IZ RANCIJE

LONDON, 19. junija. Reuter. V zadnjih 3 dneh so bile prepeljane skoro že vse angleške čete iz Francije v Anglijo. Prepeljan je bil tudi že ves ogromni vojni material, ki so ga Angleži nakopičili v teku 9 mesecev na francoskih tleh. Sodelovalo je približno tolikšno brodograjsko prevozu, kakor pri Dunkerque.

FRANCIJA SE NI ODGOVORILA ANGLIJI

LONDON, 19. junija. Reuter. V lordski zbornici je podal lord Caldecott enako izjavo kakor Churchill v parlamentu. Govorec o Franciji je dejal: Francija na angleško ponudbo glede medsebojne unije še ni dala odgovora. Pričakujemo pa, najsi

bo njen odgovor že tak ali tak, da bo odstranila vse ovire za njene zaveznike, da bodo lahko nadaljevali z vojno.

KANADA ZASEDLA ISLAND

OTTAWA, 19. junija. Reuter. Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je včeraj v parlamentu objavil, da je kanadska ekspedicijska vojska zasedla Islandijo. Prav tako bo Kanada izvršila zasedbo vseh angleških in francoskih kolonialnih posesti na zapadni polobli.

USA GREDO V VOJNO LE ZA AMERIKO

WASHINGTON, 19. jun. Reuter. Predstavniki doma je izglasoval s 382 proti 8 glasovom deklaracijo, v kateri naglašajo, da bodo šle USA v vojno edinole za obrambo Monroejeve doktrine. V deklaraciji ni omenjena nobena država.

ANGLEŠKI FOND ZA BOMBNIKE

LONDON, 19. junija. Reuter. Že prvi dan zbiranja za fond za nabavo bombnikov v Angliji so zbrali v Britski Guayani 7000 funtov, v Trinidadu pa 6000 funtov.

Kolonialni imperij republike Francije

Francija ima 10,888.390 km² kolonialne posesti z nad 70 milijonov prebivalcev - Važnost severne Afrike, Madagaskarja in Indokine - Položaj v plodnem Tunisu

Padcem pariške kotline in francoske prestolnice same se je položaj na zahodnem bojišču naglo zaokrenil v korist Nemcev. Ne smemo pozabiti, da so departmaji severne Francije s pariškim bazenom najplodnejši, oziroma najbolj obdelani del Francije. Tu je bila koncentrirana francoska vojna industrija in pod vti som prerokovanj, da je Maginotova in v podaljšku nje Daladierova utrdbena črta nepremagljiva, so bile postavljene v široki okolici Pariza mnoge tovarne za letala in motorje ter druga vojna industrija. Ko se je po padcu prestolnice zlomil še obroč fronte med Marno in koncem Maginotove črte pri Montmedyju, ko je bil zrušen trdnjavski trikot Verdun - Metz - Nancy in je padla zadnja nada, da bo mogoče v stratežnem umiku armad le postaviti neke vojske v bran in protisunek, se je zrahljala odpornost hrabre francoske oborožene sile.

Kolonialni imperij

Prvo vprašanje, ki se javlja v sedanjih mirovnih pogajanjih, je poleg francoske mornarice vprašanje kolonij francoskega imperija. Francija ima naslednja prekomorska posestva:

	km ²	prebivalcev
Alžir sev. del	207.480	6.900.000
Alžir juž. del	1.987.600	850.000
Tunis	125.000	3.450.000
Maroko	415.000	6.420.000
Zah. Afrika	3.738.000	15.541.610
Ekv. Afrika	2.255.870	3.900.000
Madagaskar	592.350	3.800.000
Kergueli i dr.	3.510	
Reunion	2.400	190.000
Fr. Somalija	22.000	65.000
Togo	52.000	743.190
Kamerun	439.800	2.100.000
Skupaj Afrika	9.841.140	43.959.800
Indokina	700.842	21.850.000
Sirija	200.000	2.500.000
manjše posesti	513	300.000
skupaj v Aziji	901.355	24.650.000
Saint Pierre i dr.	240	8.000
Martinique	985	310.000
Guadelupe i dr.	1.780	290.000
Fr. Guyana	88.240	60.000
Skupaj v Ameriki	91.245	668.000
Nova Kaledonija	18.650	80.880
manjši otoki	4.000	50.000
Novi Hebridi	12.000	90.000
skupaj v Oceaniji	34.650	888.880

Severna Afrika - druga Francija

Po vsem svetu ima torej Francija 10,888.390 km² kolonialne posesti s 70,166.680 prebivalcev. Površina kolonij je dvajsetkrat večja od Francije v Evropi, na njej pa biva le poldrugokrat več ljudi kakor v matični zemlji. Najvažnejše francoske posesti so seveda v severni Afriki, Maroko, Alžir in Tunis, kjer je Francija s svojo spretno kolonialno politiko ustvarila tako rekoč drugo Francijo. Dežele so ji tu najbližje, iz njih pronica politično in kulturno življenje v tesni povezanosti z evropsko velesilo, katere politična sila sloni vprav na širokopotezni ko operaciji s severno Afriko.

Velike ploskve afriške posesti so peščena neplodna tla Sahare. Večje koristi ima velesila od Zahodne in Ekvatorialne Afrike ter Kameruna in Toga. Slednji dve posestvi sta francosko mandatno ozemlje, ki je pred vojno pripadalo Nemčiji. Prav tako ima Francija mandat nad Sirijo, na Novih Hebridih pa kondominij, skupno upravo z Anglijo. Z demografskega in stratežnega gledišča je važen tudi Madagaskar na jugovzhodu Afrike ter Indokina, ki zapira vhod japonski penetraciji v Indijo. Posestva v Oceaniji in pred zalivom Srednje Amerike so manjšega obsega, pa večjega pomena za vsakršno penetracijo tuje sile v Avstralijo ali na ameriško celino.

Nemške kolonije l. 1914

Kolonialna posest Nemčija je pred vojno obsegala naslednja ozemlja:

Zahodna Afrika: Togo, Kamerun, Nem. južozahodna Afrika, 1,712.300 km² 3 milijone 866.300 ljudi;

Vzhodna Afrika 995.000 km², 7,661.000 prebivalcev;

Južno morje: Cesarja Viljema dežela, Bismarkov arhipel, Salomonsko, Marshallsko in Samoansko otočje, Karolini in Mariani 245.050 km² ter 639.200 duš;

Vzhodna Azija: najeto ozemlje Kiautčova 552 km², 192.000 prebivalcev.

Nemčija je iz svojih kolonij uvozila pred vojno blaga v vrednosti 263 milijonov 923.000 mark, izvozila pa predmete v vrednosti 200,519.000 mark. Po večini nezdravo ozemlje ni bilo povojno za naselitev, na vsej prostornini, ki je merila skupaj 2,952.000 km² in imela 12,358.000 prebivalcev, je bivalo le 28.000 belcev. Z izjemo Oceanije so bile vse te kolonije pa sivne.

Boj dveh imperijev za Tunis

Za Italijo najbližja francoska kolonija je Tunis. Po zadnjem štetju je tu bilo 2,4 milijona domačinov, 108.000 Franco-

zov in 94.000 Italijanov. Italijanski viri navajajo, da je v Tunisu 127.000 njihovih rojakov in mnogo manj Francozov. Mesto Tunis šteje 220.000 prebivalcev, med temi je 43.000 Francozov in 50.000 Italijanov. Dpisnik »Baseler Nachrichten«, ki je bival dalje časa v Tunisu pravi, da so mnenja Italijanov glede priključka Tunisa k Apeninskemu polotoku zelo deljena. Fašistični elementi ne skrivajo svojega prepričanja, da spada Tunis le k Italiji, dočim so arabska plemena zelo rezervirana. O kakšnem panarabskem gibanju, kakor vedo o njem v Evropi, tu ni sledu. Vse gre po stari rečenici, kakršna žetev, takšno zadovoljstvo in razpoloženje. Tuniški domačini so zadovoljnejši od onih v Libiji, ker je zemlja plodnejša. V Libijo pošiljajo Italijani svoje kmete, da bi jo kultivirali, to pa spet ni prav Arabcem, ki nočejo tujega priliva. Zato so pod francosko upravo v Tunisu prav zadovoljni. Kolonialna vojska v Tunisu ima veliko zaupanje, tvorijo

Hrvati in francoska mirovna ponudba

»Hrvatski Dnevnik« piše v uvodniku med drugim: »Mirovna ponudba francoske vlade potrjuje glasove ki so se še pred italijansko intervencijo širili v svetu. Angleška vlada jih je demantirala in baš zaradi pogostih demantiranj je bilo slutiti, da je na stvari nekaj resnice. Zdi se, da je separatni mir pripravljaj že Daladier, zato je moral najbrž tudi iti. Mi smo konec vojne na zahodu dočakali v miru. Velika je to stvar in lahko smo srečni,

da smo se izognili zapletljajev vojne. — Treba je dati priznanje vsakomur, ki ima na tem zasluge. Ko se bo pisala zgodovina teh burnih dni, bo spominjano tudi ime dr. Mačka kot velikega državnika, ki je znal v najbolj kritičnih dneh očuvati svojemu narodu mir. Njegove državniške sposobnosti nas krepe v prepričanju, da bomo tudi iz slednje krize izplavali in ohranili svoje narodne sile za veliko delo gospodarskega in kulturnega preroda.«

Problemi malih narodov v novi Evropi

V »Savremenu« piše dr. Ilija Jakovljevič med drugim: »Čim je beseda o novi Evropi, že je s tem povedano, da mali narodi v njej ne morejo biti zapostavljeni. Kajti, če bi se to zgodilo, bi ne bilo nove Evrope, nego razširjena Azija. — Vojna je sama na sebi veliko zlo. Če pa zmaga v vojni prinese nova zla, potem so odgovornosti še večje. Odiem vojne krivde ni nikoli ugoden. Mi ne bomo obtoževali krivcev sedanje vojne. Krivec se bo pokazal sam. Zmagovalec, ki ne bo poskrbel za takšno obliko Evrope, ki bi vsem omogočila boljše, dostojnejše življenje, bo kriv prelivanja krvi in porušeni domačij. — Dvajset let smo proučevali to državo, končno smo spoznali, da

nam je potrebna. Treba jo je le reorganizirati. Le v koncepciji širokogrudne kmečke demokracije lahko edinstveno nastopamo proti tretjemu. Brez te duhovne koalicije bi nam ostala le mehanična povezanost, ki nima pogojev za sožitje ne v velikih imperijih ne pri malih narodih. Nova Evropa bo našla pomirjenje samo v skupni misli, ki bo povezala narode: v pravični misli, v svobodi vseh sestavnih delov zajednice in v njihovi solidarnosti. Nova Evropa bo demokratična, morda še ne jutri, šele čez leta. Ne bo identična z onim, kar se je dozdaj imenovalo z njo in kar ni prineslo socialne pravičnosti ne svobode.«

Dramatičen potek demisije Reynauda

»Jutarnji List« primaša od posebnega poročevalca iz Švice naslednje informacije: »Pred ostavko Reynaudove vlade je nastal velik spor med predstavniki vlade in vrhovnim poveljstvom vojske. Reynaud, Weygand, nekaj ministrov in generalov je bilo za to, da se vojna z vsjo odločnostjo nadaljuje, brez ozira na to, kar bi sledilo, čeprav bi vlada morala zapustiti Francijo. Predsednik Lebrun, maršal Petañ in več generalov je skuša-

lo pomirljivo delovati in zagovarjati separatni mir s častnimi pogoji. Reynaud je moral popustiti in demisionirati pod pretnjo, da bo zapustil in sestavil v Alžiru novo vlado, ki bo skupaj z vsemi francoskimi kolonijami in Veliko Britanijo nadaljevala boje do zmagosnega konca. Reynaud je res že zapustil Francijo, ne ve se, kje se je ustavil. Slutijo, da je odpotoval v London ali Alžir. Naglašajo, da je Petañ ponudil separatni mir le Nem-

jo v glavnem Afričani, senegalski strelci in tujske legije. Poveljuje ji izbran častniški zbor Francozov in ima defenzivni značaj, kar je v mnogem slabo, ker so črni vojaki znani ofenzivni borci. Obale Tunisa so močno utrjene, poizkus izkrcavanja bi tu naletel na hud odpor. Napad iz Libije bi pa bil oddaljen več 100 km od izhodnih baz in italijanska ekspedicijska vojska bi morala prekoračiti velike puščavske predele. Vendar je pa Italija zgradila več dobrih cest skozi puščave in postavila ob njih mnoge arterijske studence, tako da je za primer potrebe zavzeta Tunisa s te strani tudi pripravljena.

*

Usoda zadnjega koraka maršala Petañna še ni jasna. Francoske kolonije pa ostanejo slejkoprej veliko odprto vprašanje. In naj se novi zemljevid kolonialnega sveta izpreminja kakor koli, eno bo gotovo: Francija je ponosna na svoj prekomorski imperij in vsak udarec s te strani, bo legel svobodoljubnemu narodu globoko v srce. Zgodovina se obnavlja in po katastrofah evropskih vojn se menjavajo vselej tudi razmerja prekomorskih posesti velesil. Kakšna bo to pot usoda imperialne sile Francije, bo pokazala bodočnost.

-ino

čiji ne pa Italiji. Francoska vlada da ne misli voditi pogajanj z Italijo.

Povratek ministrov v Beograd. Predsednik vlade Cvetković se je vrnil z binkoštnih praznikov v Beograd. Prispel je tudi dr. Maček z ministri iz Hrvatske. Dr. Budisavljevič, ki je bil tri dni v Zagrebu in imel med tem važne konference vodstva SDS, katerih se je udeležil tudi predsednik slovenske SDS dr. Milan Šuklje, ki je dospel z letalom v Beograd.

Konferenca predstavnikov srbske opozicije je bila včeraj v Beogradu. Razpravljali so o mednarodni in notranji politični situaciji.

Italijanov je v Jugoslaviji po zadnji statistiki 9396. Od teh je 5849 italijanskih, 3547 naših državljanov. V bivši savski banovini je bilo 4176, v primorski 1580, v dravski 434 Italijanov.

Slovaška je za Hitlerja „stvar srca“

Berlinski dopisnik grškega lista »Nya Hellas« (Nova Grčija), je na odločujočih mestih v Berlinu povprašal o odnosih Nemčije do Slovaške. Razlog za ta intervju, pravi Slovak Press, so bile nekatere londonske vesti, ki so hotele vedeti o nesoglasjih na Slovaškem, zaradi katerih je moral nemški poslanik v Bratislavi poročati v Berlin.

»Naši odnosi, so odgovorili novinarji, slone na pogodbi iz marca 1939, ki velja za dobo 25 let. Misel, da bi mogla Nemčija zavreči dano besedo, je absurda in žaljiva. Ob začetku vojne s Poljsko je Slovaška brez premisleka stavila svojo vojsko na razpolago. V Nemčiji tega Slovačkom ne bodo nikoli pozabili.« Grški novinar dostavlja, da ne izdaja nobene tajnosti, če izjavi, da »posveča Hitler, ki je v svojih antipatijskih dosleden, velike simpatije slovaškemu narodu. Slovaška je za Hitlerja stvar srca.«

Francoz o oboroženi sili sovjetske Rusije

Rusija lahko postavi od 19. do 39. leta 30 milijonov mož ali 360 divizij pod orožje

V reviji »Illustration« razpravlja francoski polkovnik Grasset o oboroženi sili sovjetske vojske in prihaja do naslednjega zaključka: »Sovjetska Rusija šteje 183 milijonov ljudi. Med njimi ima v starosti od 19 do 26 let 16,8, od 30 do 39 leta pa 12,6 milijonov obveznikov. Vštevši novo pridobljene kraje na Poljskem lahko postavi Rusija od 19. do 39. leta 30 milijonov mož pod orožje.

Seveda, številčno stanje vojske še ne odloča. Treba je imeti dovoljno število dobro izvežbanih mož in edinic, ki se vežbajo že v mirnem času. Mirnodobna sovjetska vojska je formirana v takšnem sestavu, da bi lahko bila v vojni dvakrat močnejša od največje evropske vojne sile. Sovjetska vojska ima v mirnem času 120 divizij, v vojni lahko postavi trikrat več, 360 divizij raznih vrst orožja.

Sovjetska Rusija je za moderniziranje

svoje vojske vložila ogromne napore, povečala je petkrat proizvodnjo jekla in železa za vojne potrebe. Gospodarska baza sovjetov je sestavljena na osnovi, da lahko vodi dolgotrajno vojno v kakršnikoli vojni koaliciji, ker se lahko zalaga z vsem iz lastne industrije. Produkcija tankov se nadaljuje z naglico, tako da šteje Rusija sedaj 43-krat več tega orožja, kakor ga je imela 1930. Letalske sile so v istem času narasle za 6,5-kratno, artilerija vseh vrst za 7-kratno množino. Protitankovski topovi so se v istem času nakopičili v 70-kratni rezervni množini. Motorizirane sile, uporabljene za vojne namene, ki so štele 1929 2,6 milijonov konjskih sil, so se pomnožile deset let kasneje na 13 milijonov ks. 80 odst. sestava sedanje sovjetske vojske predstavlja tehnični kader, ki uporablja mehanično orožje. Ena sama divizija predstavlja 20.309 kg kovin-

ske težine, pri Nemcih 19.754, Francozih 16.139, Angležih 13.109 in pri Japoncih 7543 kg.

Vojaška sposobnost plemen Rusije se je izkazala že skoro na vseh bojiščih Evrope. Sovjetska zveza je sestavljena od 76,6 odst. ruskih plemen in duh vojske se vrača v stare čase. Kip carja Petra Velikega v Viborgu, ki so ga bili Finci odnesli v neko skrivališče, bodo z velikimi svečanostmi vojske postavili na staro mesto. Sovjetski listi pišejo s priznanjem o velikanih ruske preteklosti. V reviji »Die europäischen Heere und Kampferfahren«, Berlin, je bilo 1938 napisano: Ruska vojska ni le zaradi svoje ogromnosti, nego tudi zaradi stroge discipline, odlične, moderne oborožitve velik činitelej vojne moči. Od dobe carja Petra Velikega se ruski vojski nikoli ni pripisovala vrednost, kakor jo ima danes.

Novice

Človekoljubna akcija Rdečega križa

Predsednica društva Rdečega križa Jugoslavije Nj. kralj. Visočanstvo knežinja Olga je naslovila že 11. decembra 1939 na vse prebivalstvo v Jugoslaviji poslanico, v kateri je poudarjala izredni pomen društva Rdečega križa tako v mirnem času, posebno pa v primeru vojne. Ob koncu svoje poslanice je navedla sledeče:

»Sedanje prilike v svetu nam nalagajo vztrajno in naporno delo, da bomo pripravili za vsak primer. Vzvišene in človekoljubne ideje Rdečega križa odgovarjajo plemenitim lastnostim našega naroda. Naše društvo dela čast naši domovini in je potrebno, da predstavlja tudi element njene moči. Zato se obračam na vse sloje našega naroda s prošnjo, da pristopijo k društvu kot člani in tako pomnožijo vrste njegovih sodelavcev ter da s posebnimi darovi v gotovini in naravi, katere bodo po navodilih Glavnega odbora pobirali vsi odbori društva Rdečega križa v kraljevini Jugoslaviji, okrepijo njegovo materialno pripravljenost.«

V smislu te poslanice je dravski banovinski odbor društva Rdečega križa že decembra 1939 pozval vse svoje edinice, da pomnože agitacijo za nabiranje rednih in podpornih članov ter da nabirajo darove v gotovini in naravi. Ker pa uspeh ni bil popolnoma zadovoljiv, smo se ponovno obrnili na svoje edinice s tem pozivom.

Sedanje časi so pač tako resni, da nam nalagajo neodložljivo dolžnost, da takoj zastavimo vse moči v doseg cilja, ki ga je imela s svojo poslanico pred očmi Vzvišena predsednica našega društva, to je da bo društvo Rdečega križa tudi v materialnem oziru popolnoma pripravljeno izvrševati svoje naloge v resnem primeru.

Zato se obrača dravski banovinski odbor društva Rdečega križa na vse prebivalstvo dravske banovine z gorečim apelom, da se vneto odzove prošnjam društvenih funkcionarjev in društvenih odborov v mestih in na deželi, ki bodo v teh dneh sodelovali pri akciji za zbiranje materiala in denarnih prispevkov.

Društvo Rdečega križa potrebuje predvsem posteljno opremo, perilo in sanitetne potrebščine, obvezilni material itd. Skoraj v vsaki hiši in rodbini je nekaj takega materiala odveč na razpolago; zato bo lahko ustreči prošnjam naših poštrenovalnih nabiralcev. Kdor pa nima nobene odvisne stvari, ki bi prišla v prid društvu Rdečega križa, naj pokloni vsaj svojim premoženjskim razmeram primeren dar v gotovini, s čimer bo omogočil nabavo teh za nevarnosti bodočih dni neobhodno potrebnih predmetov.

Ta naša akcija je zelo potrebna in nujna, ker nečemo prikrivati, da ima naš banovinski

odbor na razpolago mnogo premalo bolniške opreme in sanitetnega materiala za resen primer. Nekaj materiala ima še iz prejšnjih časov, nekaj pa iz novjših dodelitev Glavnega odbora Rdečega križa v Beogradu. Dasi je tudi naš banovinski odbor ravno v zadnjih dneh iz svojih sredstev izdal preko 250.000 din za nabavo nadaljnega neobhodno potrebne materiala (posteljne in telesne perila, slamnjač, odej, obvezilnega materiala, zdravil itd.), je vendar vse to, kar imamo na razpolago, mnogo premalo, da bi moglo le deloma zadoščati, če nastopi sila.

Organizacije društva Rdečega križa v drugih banovinah so, kakor nam poroča Glavni odbor, že mnogo storile v smislu omenjene poslanice Nj. kralj. Vis. knežinje Olge. Tako so zlasti beograjski oblastni odbor, dunavski, vardarski in vrbaski banovinski odbor Rdečega križa nabavili ni nabral zelo velike množine posteljne in sanitetnega materiala.

Slovenija nikakor ne sme zaostajati za ostalimi banovinami! Uverjeni smo, da bo tudi naša nabiralna akcija imela najboljši uspeh, ako se vsi zavedamo resnosti položaja, v katerem se nahajamo! Vsak naj po svojih močeh prisloži na pomoč društvu Rdečega križa ni naj nikar ne odklanja prošnji naših poštrenovalnih nabiralcev!

POVIŠANJE CEN VSEM VRSTAM GRAFIČNIH IZDELKOV

11. junija t. l. je stopilo v veljavo novo povišanje cen papirja, kartonu in lepenki. To povišanje je tako zelo občutno, da so se nekatere vrste papirja podražile od lanske spomladi kar za 40% in tudi več. Z ozirom na novo podražitev papirja in drugega materiala so se povišale tudi cene vsem grafičnim izdelkom kakor smo to že pred kratkim objavili.

Povišane so cene vsem tiskovinam ter litografskim, kartonažnim, knjigoveškim, in cinkografskim izdelkom od 25 do 30% v primeri s cenami pred enim letom.

V teku so tudi pogajanja za zvišanje plač grafičnemu delavstvu, ker so se od zadnjega povišanja plač življenske potrebešine ponovno podražile. Povišanje plač pa v gornjem povišanju cen še ni vpošteto in bo občutno vplivalo na cene grafičnih izdelkov. Celokupna javnost se opozarja na ta povišanja s prošnjo, da vpoštevata težak položaj grafične industrije. **Savez graf. podjetij Jugoslavije.**

AKACIJA JE DALA LETOS DOSTI MEDA

Naši čebelarji so letos že obupavali, ker so mislili, da bodo morali sredi cvetoče pomladi krmiti svoje čebele. Drevje je sicer obilo cvetelo, vendar je bilo takrat vreme skrajno neugodno in čebele niso ničesar nabrale. Panji so se praznili, namesto da bi se polnili.

Pač pa so se naši čebelarji oddahnili, ko je začela cveteti akacija. Ob Muri, v gozdu in drugod je bil takrat opojen vonj, ki je privabljal čebele na sladki med. Tudi vreme je bilo takrat zelo ugodno in pridne čebelice so nadoknadle sedaj prejšnjo slabo pašo.

Da je akacija letos dala res mnogo medu, naj nam pokaže naslednji primer: Nek čebelar na Murskem polju je tehtal panj, predno je začela cveteti akacija in tudi po cvetju. Panj je bil za 14 kg težji. Torej so čebele nanosile toliko medu v teku akacijskega cvetenja. To je lep prirastek in če bosta potem še lipa in ajda dobro medile, bo letos dovolj medu in ne bo treba čebelarjem pitati svojih mui.

Poudariti moramo še, da lani ni akacija dala od sebe ničesar, ker je bilo ravno v času najlepšega cvetenja stalno deževno vreme, vendar pa je lani sadje dobro cvetelo, dočim je ajda umorila zgodnja slana. Čebelarji upajo, da bo v tem oziru letos bolje in da bodo deležni obilnega sladkega blagoslova.

Spomnite se CMD!

Celje

Zgodovina celjskega Sokola

Sokolsko društvo Celje-matica je izdalo v prikupni obliki knjigo o svoji zgodovini. Na 180 straneh je opisal uvaževani zgodovinar gimn. profesor g. Janko Orožen vso dobo, počenši z letom 1855., ko opisuje takratno celjsko družbo. Omenja v posebnem poglavju ustanovitev Savinskega Sokola v Mozirju, ki ji je kasneje sledilo rojstvo Celjskega Sokola. — Razvrščena so nato poglavja po razdobjih poedinih starost, ki so vodili društvo do danes. V knjigi so navedeni vsi javni nastopi, izleti, tekme in tečaji, razvoj te lovalde, družabne in telovadne prireditve, prosvetno delo in gospodarsko stanje. Vmes so prepletena zanimiva poglavja kakor ustanovna slavnost l. 1890 v Žalcu, balgoslovitev sokolske zastave in otvoritev Narodnega doma 1897., blagoslovitev zastave Celjskega pevskega društva 1898, Češki študentje v Celju 1899, otvoritev Sokolskega doma in ž njo spojen Celjski zlet 1910, v vojni senci 1914—1918 in zaključuje s poglavjem v jubilejno leto 1940. V drobnem tisku so vmes navedene vse društvene uprave in vadiateljski zbori od postanka do danes. V knjigi je nanizana kopica do-

godkov, ki je v tesni zvezi ne le z društvom v naši župi temveč tudi z društvom v naši banovini. Kdorkoli se zanima za narodno delo v prošlosti in sedanjosti, bo našel v knjigi mnogo poučnega. Na zadnji strani je grafikon o gibanju pripadnikov v dobi od leta 1890 do 1940. Knjigo krasi 60 slik in stane v platno vezana 50 din. Poština se zaračuna posebej. Zunanjo opremo je dal knjigi akad. slikar brat Miroslav Modic.

Bratje in sestre, ki so knjigo že ob prvem razpisu bodisi sami pisмено ali po kom drugem naročili, jo bodo dobili prve dni prihodnjega tedna. Društvo vabi bratske edinice, da si to sokolsko zgodovinsko delo nabavijo za svoje knjižnice, priporočijo ga pa tudi drugim bratom in sestram. Prav posebno bo zanimala knjiga še one brate in sestre, ki so bili vključeni v Celjskem Sokolu ali se pri njem celo udeleževali. Mirno lahko trdimo, da je knjiga po svoji bogati vsebini takšna, da bi jo moral imeti vsak Sokol in Sokolica. Naročila sprejema Sokolsko društvo Celje-matica, ki bo pošiljki priložilo tudi čekovno položnico.

SMRTEN SKOK IZ DRUGEGA NADSTROPJA

Včeraj ob 14.30 je skočila neka okrog 60 let stara, kmečko oblečena ženska iz okna na stopnicah v hiši Cankarjeva ceste 9 v Celju iz drugega nadstropja več metrov globoko na dvorišče. Priletela je na glavo, katero si je popolnoma razbila, zlomljen pa ima tudi tilnik. Bila je na mestu mrtva. V isti hiši stanuje zdravnik dr. Drago Mušič, ki je takoj prihitel na dvorišče, pomagati pa ženski ni več mogel. Samomorilke ni mogel nikdo spoznati. Sumijo pa, da je neka Pilišova, doma iz Trnovelji pri Celju. Komisija je odredila prevoz trupla v mrtvašnico na okoliškem pokopališču.

Kasneje so ugotovili tudi identiteto samomorilke. Je to 74 letna zasebnica Ivana Svetličič iz Zavodne 54, ki je že pred kratkim skočila v Volajno. Starka je izvršila samomor v duševni zmedenosti.

c Zdrženje avtobusnih podjetij dravske banovine v Ljubljani bo imelo reden letni občni zbor jutri ob 10. dopoldne v sejni dvorani na mestnem poglavarstvu v Celju.

c Koncert pianista Angela Jarca bo jutri ob 20.30 v mali dvorani Celjskega doma. Koncert se vrši pod okriljem Glasbene Maticice. Sodeluje prof. Vasilij Mirk, pri klavirju pa ga. Vrabčeva.

c Zletni odbor za sokolski pokrajinski zlet v Celju se je razšel. Društveni arhiv bo pričal o velikem delu, ki ga je odbor izvršil za eno največjih manifestacij, ki pa je Celju ni bilo usojeno doživeti.

c Umrla je v Zavodni 34 pri Celju 79 letna Marija Jerič.

c S stavbe je padel zidar Mihael Košec ob Sv. Miklavža pri Škofji vasi. Pri padcu si je zlomil desno roko.

c Nesrečen padec. 12 letna hči delavca Marija Cretnik iz Malega vrha pri Smartnem ob Paki je na cesti padla in si zlomila desno roko.

c Mestni svet celjski bo imel sejo v sre-

do, 26. t. m., ob 18.30 v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so poročila odborov.

c »Vodnik po Celju in okolici«, ki bo obsegal okrog 100 strani in vseboval več krasnih slik, bo v kratkem izšel pri Mohorjevi družbi v Celju. Knjigo je napisal celjski prof. g. Janko Orožen.

Ptuj

p Ptuj še vedno brez župana. Od kar je podal ostavko na položaj župana dr. Breznik Vladimir, je preteklo že več dni. Javnost meni, da to pač mora biti huda kriza za župansko mesto, ker ga je toliko časa noče nihče prevzeti.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Skoki puskava«. Pustolovski film po romanu Karla Maya.

p Uradni dan Zbornice TOI bo za Ptuj, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Lendavo 20. t. m. v prostorih trgovskega gremija pri Narodnem domu.

p Nevitke pustoljivosti gorice. Vinogradniki, ki se pečajo še z drugimi kmetijskimi panogami, ne utesnejo sprosti vezati naglo rastoče nastavke trte. Zato so nevitke s sunkovitimi vetrovi ponekod že polomile mnogo mladja.

p Na jug se je preselil. Dolgoletni in priljubljeni prof. veronauka na ptujski gimnaziji in tukajšnji domačin je prodal v Ptuj svojo hišo in se preselil v Ljilčo pri Sarajevu.

o Pripravljenost Rdečega križa v drugih državah je bila tudi v sedanjih vojni potrebna. Koliko gorja so lajšale ustanove Rdečega križa ranjencem, bolnikom in beguncem! Brez Rdečega križa bi bilo gorje še večje! Zato pomagajmo tudi našemu Rdečemu križu in darujmo mu v naravi razni sanitetni material, posteljino, perilo; če ga pa nimamo odveč, pa v denarju!

o Sprejemni izpiti za I. razred bodo na drž. realni gimnaziji v Murski Soboti 24. in 25. junija. Učenci naj bodo v gimnaziji do pol 10. dopoldne.

o Kapetan Vranješević zapuška Slovenj Gradec. Te dni zapuška naše mestce priljubljeni komandir 66 čete granične trupe g. kapetan Vranješević Slavko, ka-

teri si je v času triletnega bivanja v naši sredi pridobil simpatije vsega prebivalstva ne oziroma se na politično pripadnost. Z njim odhaja največja opora strelskega sporta na severni meji; z njim izgublja Sokolsko društvo zvestega člana. Želimo priljubljenemu kapetanu mnogo sreče na novem službenem mestu v Slavonški Požegi z željo, da ne pozabi severne meje in se še povrne med svoje zveste čuvanje severne meje — svoje graničarje.

o Osebnost iz Slovenjgradca. Za komandirja 66 čete granične trupe v Slovenjem Gradcu je imenovan mesto odhajajočega kapetana g. Vranješevića Slavka g. Jekić Svetislav, kapetan II klase.

o Toča je zasula Mursko Soboto v ponedeljek popoldne. Padala je med silno ploho, ki je poplavlila soboške ulice, da se voda 2 uri ni mogla odteči. Toča je padala v pasu med Rakicemom in Tišino in je napravila precejšnjo škodo.

o Težka nesreča pastirčka. Pri metanju krme s kozolca je padel v globino in si zlomil desno nogo nad kolonom 10 letni pastirček Moric Jožef iz Legna pri Slovenjem Gradcu.

o Pozdrav sezonskih delavcev Prekmurcev. Iz Slavonije so nam poslali prekmurški sezonski delavci pozdrave za svoje nepozabno Prekmurje in drage domače. V imenu vseh so se podpisali Gergar Ludvik, Zrinski Peter, Cifer Ludvik, Čahuk Evgen, Malačić Janez, Vajda Ludvik, Smodiš Geza, Kerčmar Ludvik, Belec Vendel in Keric Ludvik.

Ceste in avtobusi v Slov. goricah

Nobenih cest se običajno v poletni dobi ne gramozira. Ni to strokovno prav, kajti gramoz se v večmoma suhem in toplem poletju ne veže s cestiščem, niti ni to ekonomično, ker razna vozila, predvsem avtomobilna, gramoz razlučajo križem po cestišču, pa tudi preko njega na bližnja zemljišča ter je tako delo v škodo. Edino naj se zdaj z drobnim gramozom pokriva vse večje cestne kotanje, ostali gramoz pa naj se v tem času odstrani s cest. Prosimo, naj se to ukrene na sedaj državni cesti skozi Slov. gorice!

Po zadnjih časopisnih vesteh je prenehali voziti avtobusi Maribor-Slatina Radenci. Vsekakor tega našega edinega, letos sicer — kakor povsod — težje prizadetega letovišča in zdravilišča na našem obmejnem severu ne smemo prometno kar prepustiti samemu sebi! Avtobusni zvezi Maribor-Ljutomer in Maribor - Murska Sobota naj to medsebojno uredita! Zelo važno je, da vsi jutraj v

Maribor vozeči avtobusi dospejo v Maribor najpozneje do 8. ure, če mogoče radi dijakov in drugih opravkov ob ¼8. uri, kot je to bilo v zadnjih tednih. Naj ostane tako tudi v bodoče, tudi v zimski dobi! Ne več tako, kot doslej, ko so tudi v normalni zimi dohajali v Maribor nekateri avtobusi ob pol 9., celo 9. uri! — Ugotoviti moramo, da je ves avtobusni promet načela in v najtežjih priklakah ustvarila v Slov. goricah šentlenarska avtodružba ter smo pač njej za vso otvorenje naših sicer prometno zatvorenih Slov. gorik hvaležni in ji bomo tudi v bodoče, le jo prosimo, da vzdrži še dalje in da nam daje možnost, dosepati v Maribor jutraj ob ¼8. uri. Tudi bi kazalo, da vsi avtobusi skozi Slov. gorice vozijo vedno isto smer, tako n. pr. za Maribor-Ljutomer ne le v slabem, ampak tudi v lepem vremenu skozi Košake, Sv. Marjeto, Sv. Lenart itd.

Resnica o cenah živine in mesa

Naravnost smešno je čitati v zadnjem času priobčene cene živine in mesa. Navajam po en primer z živinskega sejma in mesnega trga ozir. iz mariborskih mesnic.

O priški živinskega sejma dne 4. t. m. so nekateri časopisi navajali, da je bila cena volov I. vrste 8—9.50, II. vrste 7—8 din. Bil sem ves predpoldne na sejmu, kjer je od vsega pričetka bil razširjen glas, da je cena živine zelo padla in to za 2—3 din pri kg. In res so najboljši voli prišli na le 7 din kg. Prigon živine, zlasti volov je bil res velik in bi bila to baje posledica ukrepov oblastnega od-

vzema vprežnih volov. Pričakovali smo po tem sejmu padec mesnih cen. Toda — kaj smo doživeli — mislim na Maribor, Bog varuj na Ljubljano in predloge njenih mesarjev glede zvišanja cen mesa! Res so časopisi objavili — po ne vem kakih virih — nekoliko nižje cene mesa, a te cene obstojajo le na papirju. Tako čitamo v »Večerniku« z dne 18. t. m.: govedina 12—14 din, v resnici 16—18 din, teletina 12—14 din, v resnici 16—20 din, svinjetina s kostmi 14—16 din, v resnici 16—20 din itd. Zakaj se »hvalimo« in sami sebe »farbamo«? Prihodnjič pa nekaj o trditvah nekaterih mesarjev, kako »draži« smo z živino na deželi! M. V.

Maribor

Potrebna je uredba o znižanju najemnin

Priznati je treba, da je vlada izdala vrsto uredb z namenom, da se z njimi uredijo in ublažijo razmere, ki so nastale zaradi evropske vojne. Res je tudi, da so ostale nekatere uredbne samo mrtve črke, ker so ali neizvedljive ali pa se jih prizadeži izogibajo, ker vedo, da bi bili z njimi prizadeži.

Velika rak-rana današnjega življenja je vprašanje stanovanjskih najemnin, ki so za sedanje izredne razmere previsoke, saj so se najemniki stanovanj in lokalov pritoževali nad visokimi najemnina celotno v urejenih razmerah. Ta problem zadaja vsem velike skrbi, ker mnogi ne zaslužijo dovolj niti za prehrano, kaj šele da bi zmogli visoke najemnine. Znano je, da so pri nas najemnine višje kot kjerkoli v tujini.

Član naše trgovinske delegacije, ki je bila nedavno v Moskvi, dr. Bičanič, je objavil v svojih vtisih iz Rusije zelo zanimive podatke o tamkajšnjih stanovanjih in najemninah. V Rusiji izdajo za stanovanje največ 10 dohodkov, pri nas pa povprečno 30, pa tudi do 50 v večjih mestih! Tako mora na pr. državni uradnik, ki ima mesečno 2000 din dohodkov in številno družino, dati za primerno stanovanje 1000 din mesečne najemnine, torej celo polovico svoje plače. Vprašajmo se, kakšen umetnik mora biti takšen družinski oče, da z drugo polovico dohodkov krije vse potrebe svoje družine glede prehrane in obleke?

Prav tako so pri nas visoke najemnine za lokale, kar ubija razvoj obrti in trgov.

zlasti sedaj, ko doleti obrtnika in trgovca itak od časa do časa kak nepričakovani udarec. Zaradi tega pa trpijo tudi konsumenti, ker si trgovci in obrtniki zaračunajo najemnino pri svojem blagu in izdelkih.

Če upoštevamo dejstvo, da so naši hišni posessniki v zadnjih 20 letih itak uživali razne olajšave pri davkih in drugih dajatvah in pa dejstvo, da so se zaradi visokih najemnin njihove hiše že zdavnaj amortizirale ter da so sedaj zaradi vojne njihove hiše najmanj za 30 več vredne, bi bilo pač prav in pošteno, da se najemnine znižajo. Zato bi bila potrebna uredba o znižanju stanovanjskih najemnin. Italija je nedavno znižala najemnine za 30%, zakaj bi se to ne zgodilo tudi pri nas?

-ig.

Stanje po 3. kolu je ob šestih prekinjenih partijah naslednje: Gerželj 3, Kuster 2 (1), Lukeš B. 1½ (1), Reinsberger in Sonan 1½, Certalič in Kukovec 1 (2), Peče 1 (1), Lukeš Fr. in Marvin 1, Skralovnik 1½ (2), Ketiš 0 (2), Senekovič 0 (1) in Hvalič 0 točk.

Maks Jeras, Ljubljana, Miklošičeva 34, VAM BODE SPET OBNOVIL PORABLJENO ZALOGO CIK ZVEČILNIH BONBONOV

m Od doma je pobegnil 10 letni sin delavke Jožef Cerče iz Limbuša ter se še ni vrnil. Kdor bi o fantu kaj vedel, naj javi žandarmerijski postaji v Studenčih pri Mariboru.

m Akejski odbor SDS ima v četrtek sejo ob 20 uri in se vabijo člani na zanesljivo udeležbo.

m Vrat si je prerezal v samomorilnem namenu z britvijo 27 letni posessniški sin Franc R. iz Osluševcev. Nezvestnega obupanca so prepeljali v bolnišnico.

m S črešnje je padel na Koroški cesti 18 letni Franc Šiblak in si zlomil levo ter poškodoval na glavi.

m Tovorni avto v izlozbo. Na Meljski cesti 26 je tovorni avtomobil trčil v izlozbeno okno frizerskega salona Mile Kreflo-ve ter napravil okoli 2000 din škode.

m Na progi Maribor-Radenci je prenehal promet z Liningerjevim avtobusom, dočim mestni avtobus na tej progi še vedno vozi.

* Pohorska železnica. Občni zbor v četrtek, 20. t. m., v kavarni »Jadran«.

TRG ZA SENO

Na zadnji tržni dan so pripeljali okoliški kmetje na mariborski seneni trg 5 voz novega sene, 1 voz detelje in 3 voze pšenične slame. Novo seno so prodajali po 120—130 din, deteljo po 75 din, pšenično slamo pa po 60 do 65 din metrski stot.

Kino

* Grajski kino. Danes, sredo, zadnjič »Angeli zatemnelih lic«. — Od četrta dalje izborna veseligrada »Kitty in svetovna konferenca«, v glavni vlogi Paul Hörbiger.

* Kino Union. Samo danes in jutri film »Dan pred pogubljenjem«. Senzacija z Lewis Stone-jevo v glavni vlogi. — Od četrta do vključno nedelje simfonija muzike in barve v veselem filmu »Mikado«, ki je v živih naravnih barvah posnet. Kenney Baker in Jean Colin v glavnih vlogah.

* Esplanade-kino. Danes zadnjič »Baskervilski pes«. — Četrtek senzacija, Greta Garbo v svojem prvem novem filmu po dveh letih, najboljši komediji sezone »Ninočka«.

Radio

Četrtek, 20. junija.

Ljubljana: 7 poročila in veseli zvoki; 12 vesele orkestralne točke; 12.30 poročila; 13.02 dueti harmonik; 14 poročila; 18 vsakemu malo; 18.40 slovenščina; 19 poročila; 19.50 deset minut zabave; 20 mladinski zbor; 20.45 reproducirani koncert simf. gl.; 22 poročila; 22.15 veseli zvoki. — Beograd: 13 zabavni konc.; 14.20 baletska gl.; 14.40 poročila; 18.30 lahka glasba; 19.10 poročila 20 ura humorja; 21.10 tamburaški orkester; 22 slovenske narodne pesmi; 22.40 poročila. — Sofija: 17 lahka gl.; 18.45 mali orkester; 20.30 violinski koncert; 21 havajske kitare; 22 plesna gl. — Praga: 21.30 Janačkova opera »Katja Kabanova«. — Kalundborg: 20.10 koncert danskih skladateljev; 21.50 glasba iz filmov; 22.20 lahka gl. — Radio-Andora (274 m): 20.15 španske melodije; 21 odlomki iz oper; 21.30 lahka gl.; 22.45 iz operet; 23.30 lahka gl. — Firenze: 18.30 mandoline; 19 pesmi; 21 iz operet; 22 lahka gl. — Budimpešta: 17.40 ciganski orkester; 19.25 lahka gl.; 20.40 koncert; 22.10 lahka gl.; 23.25 plesna gl. — Bukarešta: 18.50 valčki; 20.05 francoska gl. — Bratislava: 19.40 pester spored; 21.20 komorna gl.; 22.15 simf. koncert. — Bero-münster: 21.10 koncert orkestra.

„Mariborskega tedna“ ne bo!

Upravni odbor »Mariborskega tedna« je na včerajšnji skupni seji načelstva in nadzorstva sklenila preložiti letošnji IX. Mariborski teden, ki bi se bil moral vršiti v času od 3. do 11. avgusta 1940 in za katerega so bile že vse predpriprave v polnem teku. Merodajno je bilo pri tem predvsem dejstvo, da je bil Mariborski

teden osnovan predvsem kot tujsko-prometna ustanova, ki naj pokaže tujcem vse lepote Mariborskega okrožja ter njegove gospodarske sposobnosti in njegov kulturni razvoj. Ker radi vojne stanja ni pričakovati nikakega dotoka tujcev, je uprava sklenila letošnji prireditvev preložiti na poznejši čas.

Poskusna evakuacija mariborskih otrok

Mestni zaščitni urad v Mariboru, ki ima nalogo skrbeti za otroke, sirote, pohablence, starčke in bolnike v primeru vojne, je napravil včeraj prav zanimiv poizkus: evakuiral je 200 mariborskih otrok. Starši so dobili poziv, naj pripeljejo svoje otroke v terek (včeraj) k popoldanskemu osebnemu vlaku proti Ljubljani. S seboj morajo imeti predpisane predmete, o čemer smo te dni že poročali. Podčrtati je treba izredno discipliniranost staršev in otrok. Vseh 200 otrok je prišlo pravočasno na kolodvor in vsi

so imeli za evakuacijo predpisane stvari. Odpeljali so se v spremstvu učiteljev na za Mariborčane odredena bivališča v okolici Rožanske Slatine in Šmarja pri Jelšah. Otroci bodo ostali tam mesec dni in bodo imeli lepe brezplačne počitnice na račun mestne občine. Zato so bili izbrani za poskusno evakuacijo samo siromašni in slabotni otroci, ki potrebujejo sonca in zraka. Evakuacija se je lepo obnesla in pokazala, da je bila skrbno pripravljena.

Draginja na trgu vedno večja

Naše gospodinjice, ki se še kar ne morejo navaditi na visoke mesne cene, so enako razočarane tudi na zelenjadnem trgu. Tudi tam je draginja vedno večja. Kljub temu, da so vrtovi polni razne zelenjave, so cene stalne in zelo visoke. Podražil se je krompir, ki je sedaj že po 2.75 din kg; novi krompir je po 6—8 din; italijanski ima isto ceno, merica pa je po 17—20 din. Čebula je po 6 din kg, česen po 12—18 din kg, zelje (glava) po 6 din, kislota zelje po 5 din kg, kislota repa po 3 din, kumarce komad 2—8 din, karfiola komad po 1.50—12 din, glavica ohrovtja je po 1—5 din, hren je po 7—9 din kg, buče

po 6—12 din komad, italijanski paradiznik je po 20 din kg, solata po 2 din glavica, špargeljni so po 10—12 din kg, fižol v stročju 12—14 din kg, grah v stročju 5—8 din kg, luščen grah 7.50—10 din liter; ostala zelenjava pa ima stalne cene. Tudi mlečni izdelki so dražji, zlasti pa smetana in maslo. Smetana je liter po 12 din, čajno maslo po 40 din kg, surovo maslo pa po 32 din kg. Jajca so še vedno po dinarju. Prav takšna draginja je na perutninskem trgu, kjer prodajajo kokoši po 25—35 din, par piščancev pa po 32—70 din.

Boj na nož med tukajšnjimi kaznjenci

MORILEC ŠTERN ZARADI PRETEPA V KAZNILNICI SPET PRED SODIŠČEM

Letos 22. februarja je nastal alarm v mariborski kaznilnici zaradi pretepa med kaznjenci. Prihiteli so pazniki, ki so ugotovili, da sta 27-letni, na dosmrtno ječo obsojeni roparski morilec Karl Štern, ki je na Pobrežju umoril finančnega stražnika Strajnsaka, in 31-letni kolar Jovan Šteg napadla z noži Tajnika Alojza, Šešerka Franca in jima prizadejala hude poškodbe. Med obsojenci, ki prestajajo kazni v moški kaznilnici, je prišlo do hudega spora. Dve skupini sta se pozvali

na boj na nož. Ko so zvečer vsi sedeli pri večerji, je začel napad Šteg in navalil na Tajnika. Nato je tudi Štern potegnil nož in napadel Kolarja Dragotina in Šešerka Franca. Huje sta bila ranjena Tajnik in Šešerko, dočim je bil Kolar le lažje poškodovan. Obtoženca dejanje priznava, pravita pa, da sta bila izzvana k napadu od nasprotna skupine. Seveda so pazniki kmalu napravili red in obtoženca vtaknili v okove.

Razprava ob času poročila še traja.

Brata ubijalca pred sodniki

Mariborski mali kazenski senat je sodil brata Franca in Antona Gumzeja iz Cigoncev, ker sta letos 31. marca prizadejala v Hošnici z noži Kristijanu Mraku smrtne poškodbe na trebuhu, da je poškodovan 14 dni kasneje zaradi zastrupljenja krvi poškodbam podlegel. Poleg tega sta hudo ranila še Franca Urlepca. Obtoženca pravi, da sta se brata Gumzej vračala nekoliko vinjena iz Hoš-

nice v Vrhole. Spotoma sta v nekem sadovnjaku naletela na pokojnega Mraka in Urlepca, ki sta klicala »aufbiks«. Zato sta stekla k njima in ju napadla. Gumzej Anton priznava dejanje in krivdo, dočim njegov brat Franc vse taji. Ker se je sodišče prepričalo o njuni krivdi, je obsojilo Franca Gumzeja na 4 leta in 3 mesece, njegovega brata Antona pa na 3 leta in 2 meseca strogega zapora.

Vlomna tatvina

Anton Jauk iz Limbuša je prijavil žandarmeriji, da je bilo 16. tm. zvečer vlomljeno v njegovo stanovanje ter ukradeno 700 din gotovine. Osumljen je bil dejanja 28 letni Ivan Žunkovič iz Limbuša. Žunkovič je pri zaslišanju tavino priznal ter izjavil, da je vlomil s ponarejenim klju-

čem. Denar je našel v žepu neke suknje in sicer 500 din, ostalih 200 din pa je našel v omari. Z denarjem se je nato odpeljal v Št. Ilj in ga tam zapravil, od vsega mu je ostalo samo 6 din. Jauk navaja, da mu je že dalje časa izginjalo razno blago in denar. Žunkovič je bil izročen sodišču.

POŽAR V TOVARNI KOVIN PENG

Včeraj ob pol 13. je plat zvona alarmiral mariborske gasilce, da v mestu gori. Kmalu nato so gasilci že pitali v Motherjevo ulico v Melju, kjer je izbruhnil požar v Penggovi tovarni kovin. Ognjeni zubli so švignili iz velikega kotla za kuhanje smole, ki je montiran pod streho ter obhlajali strešno tramovje, ki je pričelo goreti. Ker je bilo v tovarni in okoli nje zelo mnogo sodov smole, raznega lesa in kovin, bi bila požarna katastrofa ogromna, če bi se mariborskim in pobeškim gasilcem ne posrečilo ognja lokalizirati. Škodo cenijo na okoli 80.000 din.

m Dijaški kuhinji v Mariboru je nakazal g. dr. Faninger Rihard, odvetnik v Mariboru, mesto venca na krsto rajne g. Josipine Jakijeve 100 din, g. prof. Rakuša Rudolf mesto venca na grob pokojnega učitelja v p. Franca Zacherla 100 din.

m Peronospora je pričela že v precejšnji meri nastopati, posebno v vinogradih, kjer se je pravočasno škropljenje opustilo. Deževno vreme zadnjih dni bo razvoj in širjenje bolezni zelo pospešilo, vsled česar se vinogradniki opozarjajo, da izvršijo tretje škropljenje do 21. t. m. — Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru.

m Kupujte mariborske razglednice v knjižarni »Tiskovne zadruge«, Maribor, Aleksandrova c. 13. Telefon 25-45.

m Za težko bolnega trgovskega pomočnika, o katerem smo včeraj pisali v našem listu, sta poklonila po 100 din ga. Lukeš Helena, trgovka in g. Serneč Janko, preds. okr. sod. v pok. Posnemajte!

m Premeščen je na tehnični oddelak v Mariboru inž. Evgenij Meder, pogodbeni inženir banske uprave v Novem Sadu.

m Pomotoma se je zastrupil. V bolnišnico so pripeljali poštnega služitelja Karla K. iz Bohove, ki je pomotoma izpil kozarec steklene vode.

m Šolske vesti. Za upravitelja deške ljudske šole na Ruški cesti je bil postavljen Ivan Womer, doslej upravitelj banovinskega dečjega doma. Vodstvo dečjega doma pa je prevzel bivši šolski upravitelj pri Sv. Križu nad Mariborom g. Hlebec.

m Zadruga »Sokolska planinska koč« ima drevi ob 20. v restavraciji Narodnega doma občni zbor.

Turnir za prvenstvo ŠK »Vidmarja«

Sinoči se je prvenstveni turnir nadaljeval s 3. kolom, ki sicer ni prineslo posebnih presenečenj, pač pa nekaj prav dobrih in bojovitih iger. Podoba je, da vpliva današnja doba tudi na potek iger na šahovnicah, remijev ni, ampak bitke do popolne kapitulacije. — Indijska obramba Lukeš Fr.—Kukovec je že po uvodnih potezah dobila značaj »mesarskega klanja« z razbitimi kraljevimi krili. Lukeš je nekoliko preveč odlašal z veliko rohamo, zaradi česar je prišel v težave. Po zamenjavi večine figur je nastala divja dirka kmetov, v kateri je Kukovec prehitel svojega nasprotnika z »rojstvom« nove dame, ki je potem odločila napeto bitko. — Senekovič se je že precej vrgel ter s francosko obrambo Kustra presenetil in spravil v veliko stisko. V odločilnem trenutku, ko bi moral požeti sad svoje dobre igre, pa je popustil in zašel v končnico, ki jo je Kuster forsirano odločil v svojo korist. — Skralovnik je zaigral Retijevo otvoritev proti Lukešu B. zelo pošteno ter zgradil nadmočno in izgledno pozicijo, ki bi ob dobrem nadaljevanju morala prinesiti zmago. Z nekoliko nesmotno igro pa se je prednost polagoma razbilita in defenzivni Lukeševi igri je uspel remis. — Certalič je zaigral kot se spodobi pravkar pečenemu maturantu, ki misli, da je z ambicijo osvojil ves svet. V španski partiji, ki jo Certalič odlično

obvlada, je strahovito navalil na defenzivno razpoložena Marvina. Pozicija Marvina se je polagoma spreminjala v »mrtvo mesto«, kjer so ostale figure brez potez. V takem položaju je imel Marvin seveda en sam izhod — kapitulacijo. — Ketiš je tvegati proti Sonanu nevaren Englundov gambit ter prišel do izglednega napada z dvema lovčema. Toda ko je ožil matno mrežo okoli nasprotnikovega kralja, je mimogrede spregledal celega stolpa, nakar je Sonan spet oživel in z lahkoto dobil končnico. — Hvaliču še vedno manjka potrebne rutine; v damskem gambitu je sicer prav lepo zaigral proti Reinsbergerju. Toda ko je dosegel dobro pozicijo, ni znal nadaljevati, ampak je flegmatično gledal, kako nasprotnik vdira v njegov tablor. Ob njegovi igri dobi gledalec nehoti vtis, da mu pod rokami kopni lepa pozicija tako kot v prvem spopledanskem zelenju mnogo obetajoče drevo, ki ga pa do golih vej obreže hrošči. Nadmočno končnico je seveda Reinsberger brez težav dobil. — Peče je izbral proti Gerželju nekoliko tvegano Birdovo špansko obrambo. K temu je zaigral še na hazardni napad, ki pa se je na Gerželjevi obrambi razbil v izgubljeno končnico. Pomagala ni niti okolnost raznoharnih lovcev, na katere se je Peče zanašal. — 4. kolo se igra v četrtek.

Zanimivosti

Pred 400 leti je prišel krompir čez Atlantik

Treb pa je bilo 200 let preden se je udomačil v Evropi - Krompirjevec, kraljevski šopek

Pradomovina krompirja je Južna Amerika. Pravi, da ga je prinesel v Evropo angleški pomorščak sir Francis Drake. Baje pa to ni povsem gotovo in je tisto, čemer je mož presenetiti goste na pojedini v Londonu, bil neki drug tropski gomolj in ne krompir.

Prvi krompirjevi gomolji so se pojavili v Evropi sredi 16. stoletja. Prinesli so jih Španci v Italijo. Leta 1601 se je seznanil s to rastlino sloveči botanik Clusius, oskrbnik dvornih vrtov na Dunaju: dal ji je znanstveno ime »solanum tuberosum« in objavil njeno podobo in opis. Petdeset let pozneje je to rastlino nasadil veliki knez v Berlinu v svojih vrtovih in jo priporočal tudi podanikom. Vendar ni še našel ta novinec iz Amerike nikjer pravih simpatij. Širil se je o njem celo glas, da je strupen in da se od njegovega uživanja lahko naleze gobavost.

Šele dve stoletji kasneje so pričeli saditi krompir, najprej v Franciji. Kralj Ludvik XVI. in njegova žena Marija Antoinetta sta se ob svečanih prilikah pokazala s krompirjevim cvetjem v gumbnici, oziroma na prsih. Na kraljevskih pojedinah so gostom vselej postregli s kuhanim krompirjem kot s posebno poslastico, a ko vse skupaj nič ni pomagalo in kmetje niso kazali volje saditi krompir, se je dvorni botanik Parmentier poslužil zvijače: dal je vse krompirjeve nasade na kraljevskih zemljiščih podnevi strogo zastražiti. In takoj se je tudi tukaj izpolnilo »prepovedan sad, najslajši sad«. Kmetje so hodili ponoči krast krompir in ga pričeli saditi na svojih njivah.

V istem času je tudi na Pruskem kralj Friderik Veliki spoznal gospodarski pomen tega poljskega sadeža in je zaukazal splošno sajenje. Upirali pa so se graščaki in so v dolgoveznih spomenicah na kralja prerokovali vse hudo za Prusijo, če se bo sadila ta »nesrečna rastlina«. A kralj ni popustil, dal je vsa državna zemljišča nasaditi s krompirjem ter prisilil kmete, da so storili isto. V sedemletni vojni je tudi krompir pripomogel Prusiji do zmage — ko ni bilo žita, se je pruska vojska prehranila s krompirjem, avstrijska pa je stradala, ker v Avstriji takrat krompirja še niso sadili.

Nimajo več weekendov na Angleškem. Ženske in moški delajo tudi v soboto tere v nedeljo za vojno industrijo.

Priliv zlata v USA je dosegel minuli teden vrednost 43.250 milijonov dolarjev.

Sodelavka bojničarke Edite Cawel, ki je bila med svetovno vojno ustrelena v Bruslju, Adrienne Diehlmann, je pred dnevi v starosti 78 let umrla v Londonu.

40-letnico instituta za tropske bolezni bodo slavili v Hamburgu. Ob tej priliki bo tudi kongres zdravnikov in pregled dosedanjega dela na tem polju.

Novo uniformo dobi slovaška narodna garda, osebna straža predsednika republike. Podobna bo konjeniški uniformi in so za najboljšo delo razpisane nagrade.

POLJSKI KARDINAL HLOND

zadnjim vlakom zapustil Rim in se odpeljal v Francijo

Tako se je krompir polagoma razširil po Evropi in se v novi domovini brezprimerno bolj uveljavil kot v Ameriki. Ni dvoma, da so ga Inki sadili že stoletja ali celo tisočletja pred prihodom španskih osvajalcev. Toda tam je glavni živež bila kornuza in je še danes. Vsa Južna Amerika skupaj še danes ne pridelava več krompirja kot Jugoslavija. In tudi Zedinjene države so v produkciji krompirja

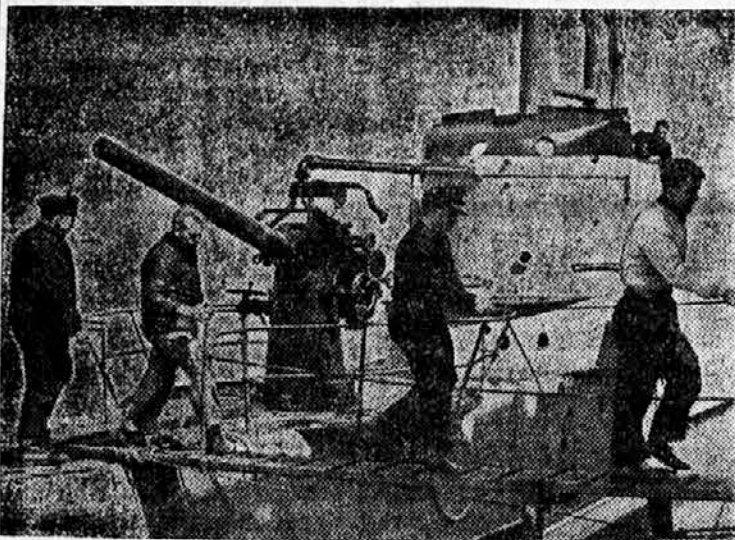
šele na četrtem mestu. Od 220 milijonov ton, kolikor se letno pridelava krompirja na svetu, je 200 milijonov ton zrastle v evropski zemlji.

Največ krompirja prideluje Rusija, okroglo 70 milijonov ton na leto, Nemčija s 50 milijoni ton, na tretjem mestu je Poljska, nad 34 milijonov ton.

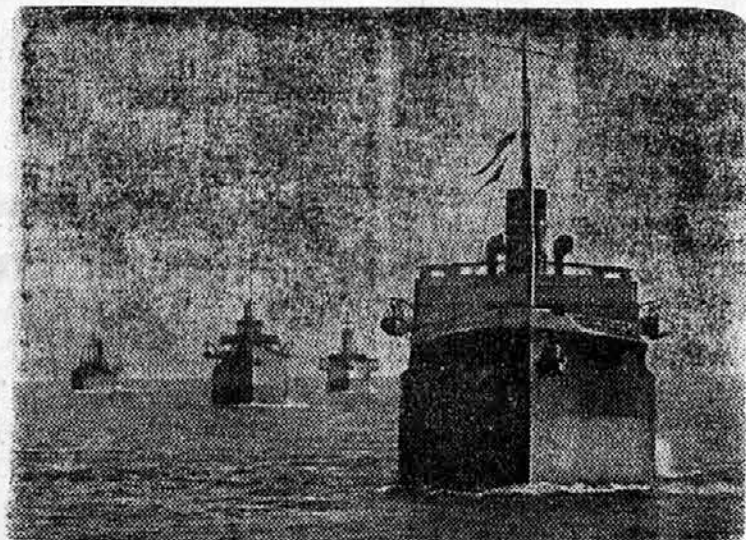
Od celokupnega pridelka krompirja pa gre le tretjina za ljudsko prehrano, isto

toliko za prašičjo in drugo krmo, ostalo porabijo razne industrije. Znano je, da se iz krompirja proizvaja špirit, sladkor, krompirjeva moka, škrob itd. V Nemčiji, kjer izrabljajo vsakovrstne odpadke, ki so jih sicer metali proč in so poprej krompirjevec navadno sežigali, so s kemično preiskavo dognali, da vsebuje zelo veliko celuloze. In sedaj ga že uporabljajo tudi papirnice za izdelavo časopisnega papirja. Iz krompirjevih olupkov pa delajo zamške za steklenice.

Krompir vsebuje poleg visokega odstotka beljakovine in škroba tudi mnogo vitamina C, ki je človeškemu organizmu zelo potreben, važen zaščitnik proti skorbutu in drugim obolenjem.

Na levi: Nemški ujetniki odhajajo z angleške podmornice »Snapper« Na desni: Konvoj angleških ladij

Kako je papagaj alarmiral Parižane

Francoska prestolnica ima lep botanični vrt Jarin de la Plante. V njem so tudi eksotični ptiči, ki jih obiskovalci radi opazujejo. Toda, neki papagaj je še pred tednom zelo vznemirjal bližnje prebivalce vrta. Naučil se je namreč izvrstno posnemati zvok sirene in tako se je primerilo, da se je krivokljun nekoč drl pol ure nepretrgoma. Ljudje so, misleč, da je dan znak za alarm pred letalskim napadom, drveli iz hiš, se poskrili po kle-

teh in zakloniščih. Skoro pol dneva jih ni bilo domov, ker so zaman čakali na drug sirenski znak, češ, da je nevarnosti konec. Na to je, seveda, stari papagaj pozabil. Ko so odkrili pravega krivca alarma, so se meščani pritožili na občino in zahtevali, da se v teh nevarnih časih hudomušni papagaj ubije. Občina je prošnjam ustregla, ne ve se pa, če je bil papagaj ubit še preden je bilo mesto izpraznjeno....

Sanjal je o sreči in jo dobil

Res veliko srečo je imel neki španski obrtnik, ki je več noči zaporedoma sanjal o številki 133.768. Ni miroval, dokler ni našel srečko s tem številom. Obšel je polovico Španije, zapravil mnogo denarja. Toda, ko je srečko dobil, je nanjo stavil in pri prvem žrabanju zadel 1.400.000 din.

Španski listi so obširno poročali o tem.

Še bolj značilen je bil primer neke mlade ženske v Milanu, ki je trikrat zaporedoma zadela v loteriji 1.600.000 din. Bila pa je tatca in ko je hotela dvigniti svoj tretji dobiček, je stopila policija h kolektorju in žensko aretirala, preden je dvignila denar. Odpeljali so jo v zapor, toda, ko je prestala kazen, je dobila denar vrnjen z obrestmi vred.

Kruto maščevanje zaljubljenega starca

Na čuden način si je hotel podjeten stavec, 75-letni Wedelin iz Engeraua v Avstriji pridobiti ljubezen mlade 21-letne žene. Ker mu žena ni hotela vračati ljubezni, s katero jo je zaljubljeni stavec obsopal, ji je zagrozil, da jo bo zabodel ali pa ustrelil. Ko tudi to ni koristilo, je izvrtal dva polena, nabasal v luknje strel-

nega prahu in položil polena v drvarnico. Kmalu za tem je odšel ženin mož po drva in zakuril v peč. Nastala je strahovita eksplozija, zidovje se je rušilo, vrata peči so odletela po kuhinji. K sreči ljudje niso bili ranjeni. Zaljubljeni stavec je dobil 16 mesecev ječe.

Prve podmornice že pred 2200 leti

Stari pisci vedo povedati, da je imel Aleksander Veliki že pred 22 stoletji podmornico. Bil je to iz kož sešit meh z oknom in dolgo cevjo za zrak. Kralja so v tej potapljalni napravi spustili na morisko dno, da je lahko opazoval življenje morskih bitij. Na severu Evrope je pa ostalo ustno izročilo o junaškem Vikingu Marolfu, ki so ga vtaknili v podobno na-

pravo ter se je 14 dni skrival v morju pred sovražniki.

Prvi sorodni model podmornice v obliki cigare je sestavil l. 1472 Robert Valturius. Poganjala bi se s kolesi in rokami. Ostalo je le pri načrtu. Prihodnji poizkus je napravil Holanec Cornelius Drebbel 1622. S svojo napravo se je vozil dve uri pod gladino Temse. 12 vlačilcev

je vleklo to čudno podmornico, s katero se je Drebbel spustil pet metrov globoko. Nekoč ga je spremljal tudi kralj Jakob I.

O prvi vojni podmornici pa vedo povedati 1774. Napravil jo je Američan Bushnell. Leta 1855 je nemški konstruktor ladij Viljem Bauer napravil s »podmorskim satanom« 134 uspešnih voženj. Nastalo je po tem načrtu še več podmornic. Ko je ena teh plula ob ameriški obali tik korvete »Housatonic« je eksplodirala mina ter raznesla korveto in podmornico.

Korajžno dekle

Pri reševalnih delih po bombardiranju Pariza so naleteli pod nekim cementnim blokom na mlado šolarko, ki je z zlomljenimi nogami čepela več ur v kritju. Ko jo je vzel reševalec v naročje, je bila prva njena želja, naj o njeni nesreči nikar ne pripoveduje materi. Vprašala je takoj po usodi svojega brata in ko ji je reševalec povedal, da je srečno ušel nevarnosti, so se ji zasvetile oči od veselja. Strežnik ji je ponudil pijačo, toda mala je odklonila, češ, naj pije prvi on sam, ker je delal...

...in potem sem mu rekla: — Gospod, če ne boste svinčnike priostroval nad košaro za odpadke, si boste morali poiskati drugo sotrudnico...

Nostradamusova napoved o bodočnosti Evrope

Beograjska »Pravda« z dne 11. t. m. piše: V Vatikanu hranijo knjigo Nostradamusa, ki je živel 1503 do 1563. Ta je med drugim napisal:

»V začetku tretjega decenija 20. stoletja se bo v Italiji pojavil izredno energičen mož, sposoben državnik velikega stila, ki bo prerodil Italijo in jo moderniziral. Izsušil bo močvirja, iz pustinj in zapuščenih predelov bo napravil velika mesta ter bo svojo moč prenesel tudi na druge dele sveta, v prvi vrsti na Afriko.

Na kraju četrtega decenija bo sodeloval v najstrašnejši vojni človeštva, da bi tako ostvaril del svojih načrtov.

Skoro istočasno bo v Nemčiji vstal neki »kapitan«, ki bo napravil v državi velike, pomembne revolucionarne izpremembe. Njegova zvezda bo sijala na zenitu vse dotlej, dokler bo osvajal brez orožja in izvajal svoje reforme na miren način. V vojni, v katero bo posegel z ogrinjavno in močno oboroženo silo, bo imel velike uspehe, toda ta

strašna, v zgodovini neznana vojna, se ne bo končala tam, kjer jo bo on vodil.

Vladavini energičnih vodij v Italiji in Nemčiji, pravi dalje Nostradamus, bo dalo v drugi polovici 20. stoletja vse drugačno obliko močno prodiranje Japoncev, ki bodo z ogromno, močno organizirano vojsko nenadoma vdrli na evropska tla. Zavzeli bodo vso našo celino, prišlo bo do poplave žolte rase v Evropi, ki bo izpremenjena v razvaline. Evropska kultura in civilizacija bo povsem izginila, Azijati bodo stoletja vladali tej kopnini.

Ljubljana

Novo ljudsko kopališče

Z zgodovino stare Ljubljane je tesno povezana tudi Kolezija, idilično kopališče tam ob Gradaščici za trnovskim pred mestjem. Generacije Ljubljančanov so se hodile tja kopat. Zdaj se tudi Koleziji bliža zadnja ura. Z ob časa jo je tako ogledal, da razpada, popravila se ne bi izplačala, zato se je mestna občina odločila postaviti tam novo veliko ljudsko kopališče.

Po nagrajenem osnutku ing. arh. Marjana Tepine izdeluje zdaj mestni tehnični oddelek podrobne načrte in bodo zadevna dela že v kratkem razpisana. Novo kopališče bo imelo 50 m dolg in 16 m širok olimpijski bazen, ki bo na zgornjem

koncu globok 60 cm, na spodnjem pa do 2½ metra, ker velike skakalnice ne bo. Za otroke bo poseben bazen, namenjen tudi šolskemu plavanju. V kopališču bo tudi otroško igrišče, ki bo vedno odprto v primernem letnem času, tudi izven kopalne sezone. Vse naprave bodo ustrezale modernim higienskimi zahtevam, in bo v kopališču prostora za 750 kopalcev.

Kolezijo je imel v zadnjih letih v najemu SK »Planina«. Najeminska pogodba sicer še ni potekla, toda ni nobene ovire, da se ne bi moglo začeti zidanje novega kopališča takoj, čim bodo načrti gotovi. Predvideno je, da bo novo kopališče že odprto na prihodnjo pomlad.

Zanimiva pevška tekma

Za javno pevsko tekmo, ki jo je razpisala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani, vlada nenavadno zanimanje. Ne samo naši meščani, temveč tudi občinstvo iz podeželja zasleduje priprave za to prireditev z največjo pozornostjo in javlja svoj obisk.

Uprava je prejela do sedaj že nad sedemdeset priglasi. Med priglasi je okrog 15 dijakov in dijakinj, prijavljajo pa se tekmovalci iz najrazličnejših poklicev. Iz podeželja je precej članov raznih pevskih in cerkvenih zborov, razen njih so se prijavili uradniki, delavci, šofer-mesar, fotograf, litograf, graver, služkinje, pismonoša, študenti petja, organiisti, učiteljice itd. Njihova starost je med 15. in 36. letom, največ tekmovalcev je starih med 18. in 28. letom. Med temi, ki bodo poskušali svojo srečo na pevski tekmi, je tudi brat našega tenorista Francja in mlada sorodnica dunajskega tenorista Antona Dermote. Zanimivo je tudi to, da ne bodo peli vsi tekmovalci v slovenskem jeziku. Eden izmed njih, zagrebški konservatorist, bo pel v hrvaščini, atenski konservatorist pa v grščini. Eden izmed tekmovalcev bo pel s spremljevanjem kitare.

Pevske točke, ki so si jih izbrali, so zelo pisane. Prevladuje slovenska narodna in umetna pesem (Prelovec), vendar pa so močno zastopani tudi Schubert, Schumann in Chopin; izmed opernih komponistov bomo slišali: Foersterja, Čajkovskega, Puccinija in Flotowa, zastopani pa so tudi operetni komponisti. Več tekmovalcev si je zbral pesmi »Moja kosa je križavna« in »Pojdem na prejo«, pa še nekaj drugih spevov bomo slišali po večkrat, kar bo zaradi primerjave med posameznimi pevci prav poučno.

Med pevci je 18 tenorjev, 14 baritonov, 2 bas-baritona, 2 basa, 13 sopranov, 4 alti in 4 visoki baritoni. Nekaj pevcev ni navedlo lege glasu.

Komisija, sestavljena iz gledaliških strokovnjakov, ki bo preizkušala tekmovalce, bo imela prav težavno in naporno delo. Pevska preizkušnja se bo vršila 23. t. m. ob 11. uri dopoldne in ob 17. uri popoldne v Operi. Komisija bo preizkusila tekmovalce, izmed katerih bodo le najbolj pripuščeni k večerni javni tekmi. Ker je verjetno, da se bo v tem tednu prijavilo še precej novih tekmovalcev, bi bilo že zaradi visokega števila nemogoče

vseh pripustiti k javni tekmi; preizkušnja pa bo seveda tudi pokazala, če so sploh sposobni vsi za nastop.

Občinstvo mora biti pripravljeno na prav različne nastope, saj bomo slišali poleg šolanih glasov tudi marsikatero začetnika, ki ima sicer lep material, a je še tehnično nepopoln.

Posebna privlačnost na tej prireditvi bo nastop g. Lipaha, člana Drame, kot konferenciera med posameznimi pevskimi točkami. Njegov dobrušni in duhoviti humor, s katerim nam bo predstavljal posamezne tekmovalce, bo mnogo pripomogel k uspehu tega pisanega večera.

Ker je ta pevška tekma za Ljubljano nemala senzacija, je pričakovati velikega obiska. Zato bodo vstopnice za to prireditev v predprodaji od 19. t. m. dalje pri dnevnih blagajni v Operi, telefon 46-11. Vse, ki se zanimajo za ta izredni dogodek, pri katerem bodo glasovali z glasovalnicami za tri najboljše tekmovalce, naj si pravočasno nabavijo ali vsaj rezervirajo vstopnice. Cena od 30 din navzdol.

a Samomor mladeniča. Včeraj ponoči so na železniški progi pri Zalogu, po odhodu brzovlaka za Maribor, našli strašno razmesarjeno truplo mladega moškega. Pri njem niso našli nobenega dokumenta, samo denarnico z dvema dinarjema. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico k Devici Mariji v Polju, kjer so v mrtvecu prepoznali 17 letnega Jožeta Nahtigala iz Zaloga. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

a Preskrba vojske s krmo za živino. Ker vojska še nima zadostnih zalog krme za živino, opozarjamo proizvajalce in trgovce, da vojaške oblasti kupujejo in plačujejo po najvišjih cenah vse razpoložljive količine sena, slame, ovsu in koruze. Dolžnost vsakogar je, da tako blago ponudi in proda prvenstveno za vojaške potrebe, zatem šele zadosti naročilom drugih interesentov. Ponudbe za razpoložljive vagonске pošiljke stisnjene sena ali slame je predložiti najbližji garniziji ali pa neposredno intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Blago je plačljivo na licu mesta takoj po prevzemu.

Sport

Table-tenis v Celju

Agilni Sportni klub Celje je priredil 16. t. m. v klubski dvorani v Gaberju table-teniški troboj: Korotan—Mladika—Celje. Igre, ki so potekle v najlepšem redu pod vodstvom g. Faturja, so dale naslednje rezultate: Korotan—Mladika 3:6, Celje—Mladika 6:3, Celje—Kortan 7:2.

s BSK—Venus (Bukarešta) 3:0 (1:0). Včeraj je bila odigrana v Beogradu prva tekma za SE-cup. Zmagali so Beograščani po lepi igri 3:0. Pristostovalo je tekmi tudi moštvo Ujpesta, ki odpočuje danes iz Beograda in bo igralo jutri, v sredo, proti Gradskemu v Zagrebu.

s Izenačenje v Budimpešti. Kakor v Beogradu, tako sta se sestala tudi v Budimpešti v prvem kolu moštvi Ungarije in Rapida v tekmovalstvu za SE-cup. Po lepi igri je Rapid (Bukarešta) zmagal v razmerju 2:1.

s Izbrni meeting v Ljubljani. V soboto in nedeljo je bil v Ljubljani izločilni meeting za sestavo jugoslovanske reprezentance proti drugi garnituri Madžarske. Zastopano je bilo nekaj najboljših atletov Maribora, Celja in Ljubljane. Doseženi rezultati niso povsem zadovoljivi. Najboljši rezultati so bili doseženi v teku. Tehnični rezultati (navedemo samo najboljšega). V soboto: Troskok: Zorko (Železnikar, Maribor) 13,01 m; disk: Kajfež (Primorje) 38,05 m; 100 m: Račič (Ilirija) 11,4; 1500 m: Košir (PL) 4:17,2; skok v višino: Zorko (Zel., Maribor) 170 cm; 10,000 m: Kvas (Bratstvo) 34:50; 400 m: Gaberšek (Pr) 52,8. — V nedeljo: 200 m: Pleteršek (Celje)

Rezultati posameznikov so pa sledeči: 1. K. Vrečič (SK Celje), 2. R. Schifer (SK Celje), 3. D. Krečič (SK Mladika). Od igralcev moramo omeniti K. Vrečiča (SK Celje), ki ni izgubil niti ene igre in je gladko premagal prvaka Slovenije, D. Krečiča.

ODDAJTE

male oglase za sobotno številko »Večernika« že v petek do 18. ure.

24,3; skok v daljavo: Zorko (Zel., M.) 6,51 m; skok ob palici: Oroszy (Rapid, Maribor) 3,21 m; 5000 m: Kien (PL) 16:41,6; kopje: Dolinar (PL) 44,42 m; 800 m: Goršek (C.) 2:01,6.

s Nov rekord v plavanju na 100 m hrbtno je postavila Norvežanka Bea Balentiju, ki je lastni rekord znižala od 1:23,5 na 1:22,5.

s Danes Ujpest — Gradjanski. Za SE-cup se srečata danes v Zagrebu ob 14. imenovana kluba. V soboto in nedeljo se bodo igrali povratne tekme. V nedeljo pa bo tudi objavljen zbir drugoga kola. — Tekma bo tudi v Sarajevu med Slavijo in Ferencvarosom.

Ne pozabi naročnine!

n Zagrebški gostilničarji bodo štrajkali. Ker je prišlo v Zagrebu zaradi kolektivne pogodbe med nameščenci in gostilničarji do hudega spora, so ugostitelji zagrozili s štrajkom. Praviijo, da bodo za nekaj dni sploh zaprli obrate.

n Pekovski pomočnik-primarij. Zagrebško sodišče je obsodilo 22 letnega Stjepana Sušnja iz Sokolovca zaradi 27 sleparstev na tri leta težke ječe. Elegantno oblečen je postajal pred bolnišnicami in se ljudem, ki so prihajali obiskovat bolnike, predstavljal za primarija. Na ta način je izsiljeval denar.

n Dalmatinski hotelirji zahtevajo moralizatorij. V ta namen je odpotovalo iz Splita v Beograd zastopstvo, ki bo skušalo zahtevano uresničiti.

n Trgovinski sporazum z Romunijo, ki je začasen, so podaljšali za nadaljnje tri mesece, to je do 31. avgusta.

n Četrta milijona študentovskih pisem je prenesel študentski pismonoša Luka Nikolić. Imenovani hodi vsako jutro na beograjsko pošto, kjer dobi vsa pisma in pošiljke za univerzo. To delo opravlja že 8 let v popolno zadovoljstvo beograjskih akademikov.

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—, Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—, Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—, Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanjka za 3 din.

STANOVANJE ODDA

TRISOBNOSTANOVANJE

lepo, z vsem komfortom v centru mesta se takoj odda v najem. Vprašati Dr. Thalmann, Stolna ulica 1. 4391—5

STANOVANJE

soba in kuhinja, se odda 1. ali 15. julija. Sp. Radvanjska cesta 3a. 4512-5

STANOVANJE

soba in kuhinja se odda s 1. julijem v najem. Koroška cesta 60. 4479-5

Odda se

ENOSOBNO STANOVANJE

Aleksandrova 16. Pobrežje. 4508-5

Lepo

TRISOBNOSTANOVANJE

s kopalnico, parketirano, se odda 1. julija. Aljaževa ul. 4. 4513-5

SOBO ODDA

OPREMLJENA SOBA

se odda gospodu. Koroška cesta 41. 4515-8

Sprejemni na

HRANO IN STANOVANJE

2 gospodični. Slovenska 36. 4504-8

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

27 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Tonda je igral polko — mladina pa je plesala, kar se je dalo. Prišel sem opazovati pare. Med pari sem zagledal Felo, ki je plesala s Hrebikom. To, kar se je bilo zgodilo med nama, mi je bilo sedaj popolnoma nerazumljivo. Fela je bila spet hladna in ponosna, in samemu sebi nisem mogel verjeti, da je bil dogodek med nama resničen.

Fela je ujela moj pogled in stisnila obrvi. Videl sem, da me je tudi ona jela opazovati. Pričela je plesati strastno in ognjevit. Izzivala me je. Toda razumel sem jo. Ko sem se razgledoval po sobi, sem opazil Klado, ki je sedela na klopi z Manjo Kouravo. Pristopil sem k njej: »Gospodična Klada, prosim vas za ples!«

»Ah, ni mi do plesa... Noge me bolijo...«

»Lepo, prav lepo vas prosim...«

Pogledala me je nekoliko začudeno in se nasmehnila.

»Torej bodi. Toda ne dolgo!«

Pričela sva plesati. Tesno sem stiskal dekle k sebi in skušal tako dokazati, da mi je silno všeč. Plesal sem blizu Fele. Ugotovil sem, da je pričela tudi ona živahno govoriti s Hrebikom, da, celo smejala se je.

Zabava je končala precej kasno. Spreml

ljal sem Klado. Stanovala je na drugem koncu mesta. Odklenila je večna vrata in nato vrata v svojo sobo. Svetil sem ji z žepno svetilko.

»Ali stanuješ sama?« sem jo vprašal.

»Da. Mati z otroci je v drugi sobi.«

Pritegnil sem jo k sebi. Odločno me je odrinila.

»Vem, fant, kaj bi rad! Toda danes ne. Moram se naspiti. Jutri zarana odrinem na pot.«

»In kdaj naj pridem?«

»Kadar hočeš. Imaš čas... Toda sedaj pojdi, ker bom zapahnila vrata.«

Krepko in vendar toplo mi je stisnila roko.

»Kladica, želim vam srečno pot!«

»Hvala! Dobro spite!«

Stopil sem na ulico. Vse naokoli je vladala tišina. Luna je tiha in kot zamisljena plavalala med redkimi oblaki. Na severozapadni strani neba je žarelo sozvezdje Velikega voza. Dolgo sem gledal vanj. Nato sem trudno vzdihnil in krenil proti domu.

11.

Zlato obdobje se je bližalo koncu. Tihotapci so to slutili, pa so zaradi tega napenjali sile do skrajnosti.

Bolek Lord je sestavil našo krdele.

Sedaj je vodja. Mamut in Vanka Boševik, ki sta hodila s Hrebikovim krdelom, sta pustila Hrebika na cedilu ter se pridružila nam. Manjkajo pa nam Jožef Trofida, Buldok in Kitajec, ki sedijo za rešetkami. Izostal je tudi Petrik Filozof, ki je obolol ter ostal doma v varstvu urarja Mužanskega; a tudi Slavika ni, odšel je k sorodnikom v Molodečno. Namesto njega imamo nekega novince, visokega, mladega fanta, ki je vedno lepo oblečen. Pravimo mu Elegan. To je njegova prva pot. Za blago je poskrbel Berger. Tokrat imamo cenejše blago: svinčnike, puder, toaletno milo, glavnik in batist. Berger ni hotel hazardirati ter dati za na prvo pot dragoceno blago. Nahrbtnike imamo lahke, jedva po petindvajset liber. Z vodjo Lordom in Židom Cilindrom nas je bilo deset. Zbrali smo se na skednju v Zahumni ulici na robu mesta. Tu smo imeli pripravljene nahrbtnike.

Ko je legel mrak, smo zapustili skednj in krenili na sever. Boček Lord nas je vodil po novi poti, po kateri je hodil svojčas s krdelom Buliga, slavnega tihotapca, vodje, ki so ga ubili boljševiki spomladi 1922, ko je vodil ubežnike iz Rusije na Poljsko.

Zamišljeno stopam in zrem v sedem zvezd Velikega voza ter jim izbiram ženska imena, da sam ne vem zakaj. Prvo z leve sem imenoval Eva, drugo Irena, tretjo Zofka, četrto (sprednje gornje kolo voza) Marija, peto (spodnje kolo) Helena, šesto Lidija in slednjič spodnjo sed-

mo Alenka. Imena večkrat ponavljam ter se jih skušam zapomniti.

»Dobro je, da fantje ne vedo, o čem razmišljam! Smejali bi se mi! Poslej bo to moja tajnost!« Smejim se zvezdam in zdi se mi, da se tudi one meni smehljajo kot prelepe iskrece se oči.

Po počitku v gozdu stopamo dalje. Čez dve uri smo že blizu Bombinine domačije. Razgreti smo, ker smo hodili precej hitro.

Hitimo k skednju. Nahrbtnike zložimo ob vratih. Sedimo na slami in počivamo. Trojica, jaz, Lord in Berger se splazimo skozi sadovnjak. Kračemo se pod oknom in opazujemo, kaj se dogaja v hiši... Tujih ljudi ni v hiši. Bombina nekaj dela ob mizi ter je obrnjena k nam s hrbtom. S stropa sveti velika petrolejka. Stopimo v vežo, odtod pa v sobo.

»Dober večer, ljubljena gospodinja!« pravi Lord.

Bombina se obrne k vratom. Nekaj trenutkov nas zaprepaščeno gleda, nato pa tleskne z rokami in se nam veselo nasmehne.

»Kaj je novega?« jo vpraša Lord.

»Vse v najlepšem redu... in pri vas?« Pripovedujemo ji o slučaju s prejšnjim krdelom, o usodi Trofide, Buldoka in Kitajca. Bombina je žalostna.

»Toda sedaj se znova lotevate posla?« je vprašala po daljšem molku.

»Kako? Seveda delamo!« pojasnjuje Lord.

(Dalje.)

KINO ESPLANADE

TELEFON 25-29

TELEFON 25-29

Od četrtega 20. do vključno 27. junija 1940

prinašamo biser filmske produkcije, najboljšo komedijo sezone

v katerem igra glavno vlogo bo-

„Ninončka“

žanska umetnica **Greta Garbo**

V tem svojem prvem novem filmu po dveh letih je ta znamenita filmska zvezda nadkrilila vse svoje dosedanje kreacije. — Greta Garbo v vlogi „Ninončke“ je še lepša, in mikavnejša v najnovejših toaletah, kakor je bila doslej v vseh svojih dosedanjih vlogah. — V „Ninončki“ se Greta Garbo smeje in z njo se smeje celi svet! — Greta Garbo ljubi, pleše in uživa življenje in vsi bodo uživali z njo, ko bodo videli njen najnovejši film!

SLUŽBO DOBI

Več dobrih
ŠIVILJSKIH POMOČNIC
se sprejme. Vprašati: Združbe
nje krojačev, Slomškov trg 16
4492-2

Sprejem
CEVLJ. POMOČNIKA
tako v mesto in stalno službo,
Jakob Znidaršič, Studenci,
Aleksandrova c. 33.
4506-2

POSEST

HIŠA S SOBO
in kuhinjo ter gospodarskim
poslopjem se proda do 25.000
din. Vprašati Švarc, Praprotnikova
26, Krčevina. 4306-11

STAVBENA PARCELA
na sončni legi s sadnim drevjem
blizu mesta ugodna na
prodaj. Naslov v ogl. odd.
»Večernik«. 4507-11

Vrtna namizna prte „Indanthren“

prinaša v bogati izbiri
Tekstilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

VOZILA

Prodajam dobro ohranjen globok
OTROŠKI VOZIČEK
Ljubljanska 45. 4514-22

KOLO
moško ali damsko, kupim. —
Ponudbe na Vladko Babošek,
Maribor, Vetrinjska 5. 4511-22

Hrastove doge za sode

za stalno dobavo KUPUJE izvozna tvrdka.
Ponudbe na Propaganda d. d., Zagreb, pošt.
pret. 472 pod »4100«.

V Mariboru ima največji uspeh „Večernikov“ oglas!

Velika razprodaja

manufakturnega blaga 20-30% ceneje od znano
nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v ...
Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin

LOKAL

POSLOVNI LOKAL
lep, v centru mesta se takoj
odda. Vprašati: Dr. Thalman,
Stolna ulica 1. 4390-10

STANOVANJE IŠČE

IŠČEM
DVOSOBNO STANOVANJE
z vsemi priključki, po možnosti
na levem bregu Drave in sredi
mesta za 1. julij. Kopalnica
zaželeno. Ponudbe z navedbo
cene na ogl. odd. »Večernik«
pod »Sončno«. 4354-6

OBRT - TRGOVINA

TRGOVCI, OBRTNIKI!
Poslužujte se naših malih
oglasov, najcenejšo in naj-
uspešnejšo vrsto reklame!

POCENI!

Hiša, 5 sob, kuhinja, balkon,
vrt 2610 m² 120.000. — Hiša
4 stanovanja po 1 sobo, kuhinja,
vrt 68.000. — Posredovalnica
»Rapid«, Gosposka 28.
4517-11

Molecim
DIN 2-
DRUGERJA
UANO
ZANESLJIVO
UNIČUJE
MOLJE IN NJIHOV ZAROD

PRODAM HIŠO IN VRT
Udovič, Aškrčeva 6, Pobrežje,
je, nasproti šole. 4518-11

POHIŠTVO-OPREMA

Prodajam dobro ohranjeno
KUHINJSKO OPREMO
in otroško posteljo. Luckmann,
Prešernova 4. 4510-17

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI
stezniki, rokavice, nogavice,
damsko perilo najceneje pri
Š Ketliš-u, Stolna 1. 11406-18

POUK

RABLJENE ŠOLSKÉ KNJIGE
kupujemo. Knjigarna W. Heinz.
4310-21

Zlato in srebro,

orijante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Čitajte „Večernik“

OBVESTILA

Naznanjam cenjenemu občinstvu,
da prodajam vsak torek in petek

SVEŽO JAGNETINO
Serbec Maks, Studenci, Kralja
Petra c. 70, tel. 29-33. 4505-26

Kreditna zadruga »Mala
Štednja« v Mariboru, z. z. o. i.
vabi članstvo na

III. REDNO SKUPŠČINO
ki se bo vršila v četrtek dne
27. t. m. ob 18. uri v prostorih
društva »Jadran-Nanos« v
Mariboru. Narodni dom s
sledenim dnevnim redom:

1. Otvoritev in konstituiranje
skupščine. 2. Čitanje zapisnika
II. redne skupščine z dne 24. 4. 1939. ter izredne
z dne 15. 11. 1939. 3. Poročila:
a) upravnega odbora. b) nadzornega
odbora. 4. Sklepanje o letnem
sklepnem računu, o uporabi
poslovnega prebitka in podelitev
razrešnice članom upravnega
in nadzornega odbora. 5. Volitev:
2 članov upravnega odbora
in 2 članov nadzornega odbora.
6. Predlogi in pritožbe za
družnikov. 7. Določitev: a)
vsote do katere se zadruga
lahko zadolži; b) vsote hranilnih
vlog, ki jih sme zadruga
sprejeti; c) najvišjega zneska
kredita, ki ga sme zadruga
podeliti posameznim družnikom.
8. Slučajnosti. 9. Skupščina ob
napovedani uri ne bo sklepna, se vrši
čez ½ ure na istem mestu
druga, ki bo sklepala veljavno
neglede na število navzočih
družnikov. Računski za
ključek za 1. 1939. Je razgrnjen
na vpogled zadržnikom v
zadružni poslovalnici v Na
rodnem domu vsak dan od
10. do 12. ure dop. Upravni
odbor. 4509-26

ZEISS
Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR - GRAJSKI TRG 7

MODERNI VOZIČKI

po vseh cenah

BOGOMIR DIVJAK
Ulica kneza Kocliča

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

RAZNO

MODRA GALICA
žveplo, tobačni izvleček, afidon,
nikopren, žveplenoapne-
na brozga, nosprast, meritol,
sulikol, kvasija les, maza
vo mlo, škropilnice in žve-
plalnike je dobil vri Kmetilski
družbi, Maribor, Meljska
c. 12. Tel. 20-83 412-28

Kopalne obleke,

najnovejši modeli, nudi ugodno
Lama, Jurčičeva ul. 4

SPOMNITE SE CMD!

Potrjeni globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem žalostno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat in stric,
gospod

Anton Laurich

strojar

v torek, 18. junija 1940, ob 1/3. uri po dolgi in težki bolezni, previden
s tolažili sv. vere, bogu vdano umrl v 73. letu starosti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, 20. junija, ob 16. uri iz
hiše žalosti, Pobrežje, Gajeva ul. 11.

Sv. maša zadušnica bo v petek, 21. junija 1940, ob 7. uri v magda-
lenski cerkvi.

Maribor, 18. junija 1940.

Globoko užalostene družine LAURICH, VOLAVŠEK, BLECHINGER.

Pozor!

Pozor!

Pisarniške potrebščine

U KNJIGARNI TISKOVNE
ZADRUGE V
MARIBORU, ALEKSANDROVA C. 13
TELEFON 25-45

Pozor!

Pozor!